

**RAZISKOVANJE UČNIH IN RAZVOJNIH UČINKOV GOZDNE
PEDAGOGIKE PRI PRVOŠOLCIH**

(Raziskovalna naloga)

Tina Stopar

Kočevje, 2025

POVZETEK

Raziskovalna naloga obravnava, kako učenci prvega razreda doživljajo učenje v naravi, predvsem v gozdu. Raziskovali smo, kako gozdna pedagogika vpliva na njihovo motivacijo, sodelovanje, radovednost ter razvoj kognitivnih, socialnih in čustvenih spretnosti.

Skozi različne dejavnosti – opazovanje drevesnih vrst, raziskovanje listov, živalskih sledi, vode, uporaba čutov, igre v naravi in sodelovanje z gozdarji – sem spremljala učence v naravnem okolju. Podatki, zbrani z opazovanjem, refleksijami, intervjuji s starši, učitelji in gozdarji, kažejo, da ima učenje v gozdu izrazito pozitiven učinek na učenčev razvoj. Učenci so bili bolj sproščeni, dejavni in ustvarjalni kot pri pouku v učilnici.

Gozdna pedagogika se je v prvem razredu izkazala kot učinkovit pristop, ki spodbuja opazovanje, razvrščanje, sodelovanje, samostojnost in odgovornost, hkrati pa krepi povezanost z naravo.

Ključne besede: gozdna pedagogika, učenje v naravi, prvošolci, motivacija, raziskovanje, učne vsebine

ABSTRACT

This research paper explores how first-grade students experience learning in nature, particularly in the forest. The study aimed to investigate how forest pedagogy affects their motivation, collaboration, curiosity, and development of cognitive, social, and emotional skills.

Through various activities – observing tree species, exploring leaves, animal tracks and water, using the senses, playing in nature, and working with foresters – students' engagement and behavior in natural environments were observed. Data were collected through direct observation, student reflections, and interviews with parents, teachers, and foresters. The findings show that forest-based learning has a clearly positive effect on students'

development. Compared to the classroom, students were more relaxed, active, and creative outdoors.

Forest pedagogy proved to be an effective educational approach for first-grade students, supporting observation, classification, teamwork, independence, responsibility, and a deeper connection to the natural environment.

Keywords: forest pedagogy, outdoor learning, first-grade students, motivation, exploration, curriculum content

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	1
Glavni cilji raziskave so:	1
1.2. Metodologija	2
1.3. Cilj raziskave	2
1.4. Opis sodelujočih	2
1.5. Metode zbiranja podatkov	3
1.5.1. Opazovanje	3
1.5.2. Refleksije učencev	3
1.5.3.....	4
1.5.4.....	4
1.6. Analiza podatkov	4
2. GOZDNA PEDAGOGIKA.....	5
2.1. Definicija gozdne pedagogike.....	5
2.1.1. Zgodovina in razvoj gozdne pedagogike	6
2.1.2. Ključni koncepti in pristopi	8
2.2. Prednosti učenja v naravi	9
2.2.1. Kognitivni razvoj učencev v naravi	9
2.2.2. Socialni in čustveni razvoj v naravi	10
2.2.3. Dodatne koristi učenja v naravi.....	11
2.3. Teorije o učenju skozi izkušnje in igro	12
2.3.1. Konstruktivizem in njegov vpliv na učenje v naravi.....	12
2.3.2. Povezava teorij z učenjem v naravnem okolju	13
2.4. Socialni in kognitivni razvoj učencev	13
2.4.1. Spontano gibanje in telesni razvoj	14
2.4.2. Razvoj kognitivnih sposobnosti	14
2.4.3. Socialne veščine in sodelovanje	14
2.4.4. Odgovornost, samostojnost in čustveni razvoj	15
2.4.5. Ustvarjalnost in domišljajska igra.....	15
2.4.6. Povezava z naravo in razvijanje vrednot	15
3. OPIS DEJAVNOSTI V GOZDU	17
3.1. Različne vrste nalog in raziskovalne dejavnosti	17
3.2. Učenje skozi igro in ustvarjalne naloge	18
3.3. Vloga učiteljev in strokovnjakov.....	18
3.4. Socialne in kognitivne veščine	19

3.5. Učne vsebine in aktivnosti.....	19
3.6. Raziskovanje drevesnih vrst	19
3.7. Opazovanje živalskih sledi	20
3.8. Igre v gozdu	21
3.9. Sodelovanje z gozdarji	21
4. Povezava z učnim načrtom	23
4.1. Refleksija in evalvacija dejavnosti	23
4.2. Igrive in raziskovalne dejavnosti.....	24
4.3. Raziskovanje vodnih ekosistemov	25
4.4. Orientacija v gozdu	25
4.5. Raziskovanje Črne jame	26
5. ANALIZA OPAŽANJ IN UGOTOVITEV	27
5.1. UČENJE SKOZI IZKUŠNJE IN IGRO	27
5.1.1. Raziskovanje drevesnih	27
5.1.2. Uporaba igre pri učenju naravoslovnih vsebin	27
5.2. RAZVOJ SOCIALNIH VEŠČIN	27
5.2.1. Sodelovanje pri skupinskih nalogah	28
5.2.2. Razvoj empatije skozi igro	28
5.3. POVEČANA ANGAŽIRANOST IN MOTIVACIJA	28
5.4. POVEZAVA Z NARAVO IN EKOSISTEMI	28
5.5. REFLEKSIJA O KOGNITIVNIH, SOCIALNIH IN ČUSTVENIH UČINKIH	29
5.6. POVEZAVE S TEORIJAMI UČENJA.....	29
5.7. VPLIV DEJAVNOSTI NA SAMOSTOJNO RAZISKOVANJE IN POUČEVANJE.....	30
5.8. PRIHODNOST IN MOŽNOSTI NADGRADNJE	30
6. POVEZOVANJE Z UČNIMI VSEBINAMI	31
6.1. Primeri učnih vsebin in metod	31
6.1.1. Naravoslovje	31
6.1.2. Matematika	31
6.1.3. Umetnost.....	31
6.1.4. Jezikoslovje	31
6.1.5. Okoljska vzgoja in trajnostni razvoj	32
6.1.6. Učni učinek:	32
6.1.7. Metode:	32
6.2. VKLJUČITEV DRUGIH PREDMETOV IN PROSTOPOV	32
6.2.1. Likovna umetnost	33
6.2.3. Glasbena umetnost	33

6.2.4. Šport	33
6.2.5. Integracija digitalnih tehnologij.....	33
6.2.6. Učni učinek	33
6.2.7. Metode	34
6.3. Povezava z lokalnim okoljem.....	34
6.3.1. Učni učinek	34
6.3.2. Metode	34
7. ANALIZA OPAŽANJ IN UGOTOVITEV	35
7.1. Učenje skozi izkušnje in igro.....	35
7.2. Razvoj socialnih veščin	35
7.3. Povečana angažiranost in motivacija	36
7.4. Povezava z naravo in ekosistemi	36
7.5. SWOT analiza gozdne pedagogike.....	37
7.6. Analiza rezultatov anket in intervjujev.....	39
7.6.1. Povzetek rezultatov ankete za učitelje.....	39
7.6.2. Povzetek rezultatov ankete za učence	41
7.6.4. Povzetek rezultatov intervjujev s starši.....	45
7.6.5. Povzetek rezultatov intervjujev z učitelji.....	46
7.7. Interpretacija rezultatov.....	46
7.8. Povzetek glavnih ugotovitev	47
7.8.1. Ugotovitve o učiteljih	48
7.8.2. Ugotovitve o učencih.....	49
7.8.3. Tabela: Povzetek rezultatov po skupinah.....	50
8. ZAKLJUČEK	52
9. SKLEPNE MISLI AVTORICE.....	52
10. LITERATURA.....	53
11. PRILOGE	54
11.1. Anketa za učitelje	54
11.2. Anketa za učence.....	55
11.3. Intervju z gozdarji	56
11.4. Intervju s starši	57
11.5. Intervju z učitelji	58

1. UVOD

V zadnjih letih se gozdna pedagogika vse bolj uveljavlja kot učinkovit pristop k poučevanju v naravnem okolju. Učencem omogoča, da se učijo neposredno skozi izkušnje, raziskovanje in igro, kar spodbuja njihov telesni, socialni, čustveni in kognitivni razvoj. Gozd kot učilnica ponuja številne priložnosti za uporabo vseh čutov, kar spodbuja večjo motivacijo, radovednost in ustvarjalnost ter omogoča pristnejše in interaktivno vključevanje v učne vsebine.

Naloga obravnava izkušnje učencev prvega razreda pri učenju v gozdu v primerjavi z učenjem v učilnici. Poseben poudarek je namenjen razvoju njihovih sposobnosti opazovanja, sodelovanja in raziskovanja ter vplivu gozdnih dejavnosti na motivacijo in učne rezultate. Vključena je tudi analiza konkretnih učnih dejavnosti v gozdu ter dolgoročnih učinkov tega pristopa na učenčev razvoj.

Glavni cilji raziskave so:

- preučiti, kako učenci prvega razreda doživljajo učenje v gozdu v primerjavi z učilnico,
- ugotoviti, katere sposobnosti se pri učencih razvijajo skozi gozdne dejavnosti,
- analizirati vpliv gozdnih dejavnosti na motivacijo učencev za učenje.

Struktura naloge vključuje teoretični pregled, metodologijo raziskave ter analizo opažanj in sklepov.

V teoretičnem delu so predstavljeni osnovni koncepti gozdne pedagogike, podprti z raziskavami, ki izpostavljajo koristi učenja v naravi. Obravnavane so tudi teoretične osnove, ki pojasnjujejo vpliv naravnega okolja na učni proces. Podrobneje so analizirani učni pristopi, značilni za gozdno okolje, ter njihov dolgoročni učinek na motivacijo in razvoj učencev.

Učenje v gozdu spodbuja ne le kognitivne, temveč tudi socialne in čustvene veščine. Ko učenci raziskujejo naravo, razvijajo sposobnosti opazovanja, reševanja problemov in sodelovanja, kar omogoča celovitejšo učno izkušnjo, ki je pogosto neizvedljiva v tradicionalnem učnem okolju.

V prvem razredu osnovne šole učenci vstopijo v novo okolje znanja in odgovornosti, zato je ključno, da jim omogočimo prostor, ki spodbuja njihovo naravno radovednost, veselje do raziskovanja in notranjo motivacijo. Gozd kot učilnica omogoča učenje z vsemi čuti in prek

praktičnih dejavnosti, kar prispeva k trajnejšemu usvajanju znanja ter razvoju socialnih spretnosti.

Pobuda za raziskavo izhaja iz opažanj pozitivnih učinkov učenja v gozdu, kot so večja motivacija učencev, večja angažiranost pri nalogah ter opazen napredek v socialnih in čustvenih spretnostih. Posebno pozornost sem namenili raziskovanju, kako učenci doživljajo ta način učenja in katere spretnosti pri tem razvijajo. Uvod tako predstavlja širše ozadje gozdne pedagogike in njen pomen za celostni razvoj učencev ter služi kot izhodišče za teoretični del, ki sledi.

1.2. Metodologija

V tem poglavju so opisane raziskovalne metode, ki so bile uporabljene za izvedbo raziskave, vključno z opisom sodelujočih učencev, metodami zbiranja podatkov in postopki analize. Raziskava je temeljila na vključitvi učencev prvega razreda osnovne šole v učne aktivnosti na prostem in raziskovanju vpliva naravnega okolja na njihovo učenje ter razvoj.

1.3. Cilj raziskave

Cilj raziskave je bil ugotoviti, kako učni procesi v naravi vplivajo na angažiranost, motivacijo in razvoj učnih veščin pri učencih, tudi tistih z različnimi razvojnimi in učnimi težavami. Raziskava je preučevala, kako narava spodbuja specifične učne stile in potrebe učencev ter vpliva na dolgoročne učne spremembe.

1.4. Opis sodelujočih

V raziskavi je sodelovalo 22 učencev iz prvega razreda osnovne šole, starih med 6 in 7 let. Trije med njimi so imeli odločbo o usmerjanju, kar je omogočilo vpogled v učne procese tudi pri učencih s posebnimi potrebami. Učenci so prihajali iz različnih socialnih okolij. Nekateri so prihajali iz mestnih območij z omejenim stikom z naravo, drugi pa s podeželja, kjer je stik z naravnim okoljem del njihovega vsakdana. Ta raznolikost je omogočila primerjavo učinkov gozdne pedagogike v različnih kontekstih.

Poleg učencev je v raziskavi sodelovalo tudi 20 njihovih staršev, ki so v okviru intervjujev podali dragocena opažanja o vplivu aktivnosti na otroke.

Pomemben del raziskave so predstavljali tudi učitelji. Vključenih je bilo 6 razrednih učiteljev, ki že dalj časa v svoj pouk vključujejo elemente gozdne pedagogike. Njihovo sodelovanje ni imelo samo opazovalno vloge, saj so bili tudi sami aktivni izvajalci učnih dejavnosti v naravi. Na podlagi svojih neposrednih izkušenj z učenci in z gozdnim učenjem so v okviru intervjujev in ankete prispevali poglobljene pedagoške refleksije. Njihovo poznavanje otrok, učnih vsebin in pristopov naravnega učenja je pomembno obogatilo raziskavo ter prispevalo k večji verodostojnosti in uporabnosti ugotovitev.

Pri izvedbi dejavnosti je sodelovalo tudi 5 gozdarjev, ki so s svojim strokovnim znanjem in praktičnimi izkušnjami pomembno obogatili učni proces. Gozdarji so učencem predstavili pomen trajnostnega upravljanja z gozdovi, razložili ekosistemske funkcije gozdov ter sodelovali pri izvedbi konkretnih nalog, kot so sajenje dreves, prepoznavanje vrst dreves in opazovanje sprememb v naravnem okolju. Njihove refleksije so osvetlile tudi okoljski vidik gozdne pedagogike, ki pogosto ostane prezrt, a je za celostno razumevanje učnih učinkov izjemno pomemben.

1.5. Metode zbiranja podatkov

Za zbiranje podatkov sem uporabila več različnih metod, da sem zagotovila celostno sliko o odzivih učencev in učinkih učnih aktivnosti v naravi. Te metode vključujejo:

1.5.1. Opazovanje

Opazovanje učencev med različnimi dejavnostmi v naravi je bilo ključna metoda za zbiranje podatkov. Učenci so bili opazovani med izvajanjem nalog, kot so raziskovanje naravnih elementov (dreves, rastlin, žuželk) in sodelovanje v skupinskih igrah. Spremljala sem njihove reakcije, angažiranost, komunikacijo z vrstniki in stopnjo samostojnosti pri nalogah.

1.5.2. Refleksije učencev

Po vsaki dejavnosti sem izvedla pogovore z učenci, kjer so delili svoje izkušnje in občutke glede nalog, ki so jih izvedli. Refleksije so omogočile vpogled v notranje doživljanje učencev ter njihove misli o naravnih dejavnostih. Učence sem spraševala, kaj jim je bilo najbolj všeč, katere naloge so jih najbolj pritegnile in zakaj, ter kaj so se naučili.

1.5.3. Intervjuji s starši in učitelji

Za bolj celovito razumevanje vpliva učnih izkušenj na učence sem izvedla intervjuje z 20 starši, ki so podali opažanja o učenčevem doživljanju in vedenjskih spremembah tudi doma. Pogovor s starši je omogočil razumevanje dolgoročnejšega vpliva aktivnosti v naravi, ki morda ni bil neposredno viden v šolskem okolju. Prav tako so bile pridobljene informacije od razrednih učiteljic, ki v pouk vključujejo elemente gozdne pedagogike in spremljajo učni napredek učencev skozi dejavnosti na prostem.

1.5.4. Intervjuji z gozdarji

V raziskavi je sodelovalo tudi 5 gozdarjev, ki so bili prisotni pri načrtovanju in izvedbi aktivnosti. Njihova strokovna opažanja o učenčevem vedenju v gozdu, odzivih na naravne pojave ter vključevanju v naravno okolje so predstavljala pomemben del kvalitativne analize. Gozdarji so opozorili na pomembnost čutne zaznave in naravne radovednosti pri učenju v gozdu.

1.6. Analiza podatkov

Za analizo zbranih podatkov sem uporabila kvalitativno analizo vsebine, kjer sem preučevala odzive učencev na učne aktivnosti in jih primerjala z njihovimi vedenji v tradicionalnem učnem okolju. Podatki iz opazovanj, refleksij, intervjujev s starši, učiteljicami in gozdarji so bili temeljito pregledani, kodirani in analizirani z namenom identifikacije vzorcev v vedenju, motivaciji, angažiranosti ter zaznanih učnih spremembah.

2. GOZDNA PEDAGOGIKA

2.1. Definicija gozdne pedagogike

Gozdna pedagogika predstavlja obliko učenja na prostem, ki temelji na neposrednem stiku učencev z naravnim okoljem. Ključen element tega pristopa je prav naravno okolje, ki postane učilnica, učitelj in soigralec hkrati. Učenci se učijo skozi konkretne izkušnje, lastno raziskovanje, gibanje in opazovanje, kar omogoča celostni razvoj, torej telesni, kognitivni, čustveni in socialni.

Osrednji poudarek gozdne pedagogike je na izkustvenem učenju, ki vključuje vsa čutila: dotik, vonj, sluh, vid in gibanje. Narava ponuja raznolikost dražljajev, ki jih v klasičnih učilnicah pogosto primanjkuje. To dodatno spodbuja otrokovo radovednost ter notranjo motivacijo za učenje. V tem pogledu gozdna pedagogika presega tradicionalne pristope k poučevanju, saj daje poudarek aktivni vlogi učenca, sodelovanju, razvijanju samostojnosti ter prevzemanju odgovornosti.

Pomembno je poudariti, da gozdna pedagogika ni zgolj preživljanje časa na prostem. Gre za premišljeno in pedagoško načrtovano dejavnost, ki izkorišča bogat potencial naravnega okolja kot učnega prostora. Dejavnosti pogosto niso strogo vnaprej določene, ampak se fleksibilno prilagajajo učencem in možnostim, ki jih ponuja okolje. V tem procesu pedagog prevzema vlogo opazovalca, spodbujevalca in vodnika.

Ena ključnih prednosti gozdne pedagogike je razvoj močne čustvene povezanosti z naravo. Tak odnos ima dolgoročne učinke na ekološko zavest in vedenje učencev. Z rednim stikom z naravo učenci razvijajo spoštljiv odnos do živih bitij, naravnih virov in prevzemajo osebno odgovornost za ohranjanje okolja.

Pristop prav tako spodbuja samoregulacijo, vztrajnost, ustvarjalno razmišljanje in sposobnost reševanja problemov. Naravni izzivi, kot so prečkanje potoka, gradnja zavetja ali orientacija v prostoru, spodbujajo sodelovanje in učenje iz napak.

Raziskave (npr. Knight, 2013; Maynard, 2007) potrjujejo, da redna izpostavljenost naravi ugodno vpliva na koncentracijo, znižuje raven stresa in povečuje motivacijo za učenje. Zaradi

teh pozitivnih učinkov je gozdna pedagogika že postala sestavni del nacionalnih izobraževalnih sistemov, zlasti v nordijskih državah, kjer jo uvajajo že v predšolske programe.

Tudi v slovenskem prostoru opažamo naraščajoče zanimanje za gozdno pedagogiko. To se kaže v številnih projektih, pobudah ter v razvoju gozdnih vrtcev in šol. Čeprav gozdna pedagogika še ni sistemsko vključena v nacionalni kurikulum, številni vzgojitelji in učitelji že prepoznajo njeno vrednost in jo uspešno vključujejo v svojo pedagoško prakso.

2.1.1. Zgodovina in razvoj gozdne pedagogike

Koreni gozdne pedagogike segajo v sredino 20. stoletja, natančneje v petdeseta leta, ko so se na Danskem in Švedskem pojavile prve pobude za učenje otrok v naravi. Namen teh zgodnjih pristopov je bil razviti bolj naravno in otrokom prilagojeno obliko vzgoje, ki bi bila skladna z njihovimi razvojnimi potrebami ter obenem vzpodbujala spoštljiv odnos do okolja. Starši in pedagogi so zaznali, da otroci preživijo preveč časa v zaprtih prostorih, zato so začeli oblikovati skupine, ki so se redno srečevale v naravi, zlasti v gozdovih.

Zgodnji primeri gozdne pedagogike so bili večinoma neformalni in spontani, zasnovani na idejah svobodne igre ter izkustvenega raziskovanja. Kasneje so se začeli vključevati v institucionalne okvire vzgoje, kar je vodilo v nastanek strukturiranih gozdnih vrtcev. Eden najzgodnejših znanih primerov je danski vrtec, kjer so otroci večino dneva preživeli v naravi, ne glede na vremenske razmere.

V devetdesetih letih se je praksa uveljavila tudi v Nemčiji, kjer so nastali prvi uradno priznani gozdni vrtci (Waldkindergärten). Ti temeljijo na filozofiji svobodne igre in raziskovanja, s poudarkom na izkustvenem učenju v naravnem okolju. Danes so takšni vrtci razširjeni po celotni Nemčiji in so postali pomemben del predšolske vzgoje.

Razmah gozdne pedagogike se je razširil tudi na Veliko Britanijo, ZDA, Kanado in druge evropske države – vključno s Slovenijo, kjer dobiva vedno večjo podporo kot oblika alternativnega in trajnostno naravnega izobraževanja.

V razvoju koncepta so pomembno vlogo odigrali številni misleci in pedagogi. Herman Hesse je v svojih delih poudarjal pomen tišine, introspekcije in stika z naravo kot ključnih elementov

osebne rasti. Fridtjof Nansen je izpostavljajal pomen gibanja in časa v naravi za zdrav otrokov razvoj, Rousseau pa je že v 18. stoletju zagovarjal vzgojo, ki temelji na naravi in otrokovi samostojnosti. Med sodobnimi teoretiki izstopajo Sara Knight, Martin Kruck in Anders Szczepanski, ki so z raziskavami prispevali k razumevanju učinkov naravnega učenja na otrokovo celostno dobrobit.

Gozdna pedagogika je nastala kot odgovor na sodobne izzive, kot so digitalizacija, urbanizacija in zmanjšana telesna dejavnost otrok. V tem smislu predstavlja inovativen pedagoški odgovor na potrebe sodobnega otroka, ne le vračanje k tradiciji.

V Sloveniji se je gozdna pedagogika začela razvijati konec devetdesetih let, najprej znotraj alternativnih pedagoških pristopov. Prelomni trenutek pa je predstavljal uvedba projekta Gozdni vrtec, ki ga je podprl Zavod za gozdove Slovenije. Projekt je postal bolj prepoznaven po letu 2013, ko se je vanj vključilo vse več vrtcev.

Danes v programu redno sodeluje več deset slovenskih vrtcev. Med njimi izstopajo Vrtec Ciciban Domžale, Vrtec Mojca Maribor in Vrtec Otona Župančiča Ljubljana. Ti vrtci izvajajo redne dejavnosti v gozdu, kjer otroci skozi igro, opazovanje narave, sodelovanje in ustvarjanje pridobivajo znanje ter razvijajo pomembne življenjske veščine.

Gozdna pedagogika v Sloveniji postopoma vstopa tudi v osnovnošolsko izobraževanje, predvsem v obliki naravoslovnih dni, projektnih tednov ali učnih poti. Posamezne šole pa uvajajo tudi redni pouk v naravi, predvsem pri predmetih, kot sta naravoslovje in spoznavanje okolja.

Razvoju gozdne pedagogike pomagajo tudi pedagoške fakultete in društva, kot je Umanotera, ki opozarjajo na pomen vzgoje za trajnostni razvoj. Slovenski zakonodajni okvir omogoča dovolj fleksibilnosti za izvajanje pouka na prostem, če so vsebine smiselno vključene v kurikulum. Kljub temu pa ovire, kot so pomanjkanje usposobljenosti, varnostni pomisleki ter nezadostna podpora vodstev in staršev, še vedno omejujejo širšo implementacijo.

2.1.2. Ključni koncepti in pristopi

Temeljna načela gozdne pedagogike izhajajo iz celostnega razumevanja otrokovega razvoja in pomena neposredne izkušnje z naravo. Združujejo se elementi okoljske vzgoje, razvojne psihologije in doživljajske pedagogike.

Ključni koncepti vključujejo:

- Učenje skozi izkušnje

Učenci v naravi vključujejo vsa čutila. Tipajo, vonjajo, poslušajo, opazujejo in se gibljejo. Znanje pridobivajo preko konkretnih dejanj, kot so zbiranje naravnih materialov, gradnja zavetij, opazovanje življenjskih ciklov. Takšna izkušnja je bolj trajna in pogosto povezana s pozitivnimi čustvi.

- Aktivno raziskovanje

Učenci delujejo kot mali raziskovalci, ki postavljajo vprašanja, izvajajo preproste eksperimente in se učijo preko lastnih odkritij. Vloga pedagoga se preusmeri iz predavatelja v mentorja in opazovalca, ki spodbuja refleksijo in kritično mišljenje.

- Povezovanje z naravo in trajnostni razvoj

Dejavnosti v naravi krepijo občutek povezanosti z okoljem. Učenci se učijo o medsebojni povezanosti živih bitij, trajnostni rabi naravnih virov ter o vplivu človeka na naravo. To gradi vrednote, kot so odgovornost, skrbnost, sočutje in hvaležnost.

- Igra kot učno orodje

Prosta igra v naravi je domiselna, nestrukturirana in spodbuja ustvarjalnost. Naravni materiali (listje, kamenčki, palice) postanejo pripomočki za ustvarjanje, gradnjo in eksperimentiranje. Takšna igra spodbuja socialne spretnosti, reševanje problemov in timsko delo.

- Celostni razvoj učenci

Poleg intelektualnih sposobnosti se v naravi razvijajo tudi telesna moč, koordinacija, socialne veščine ter čustvena stabilnost. Učenci pogosto doživljajo več uspehov kot v učilnici, kar pozitivno vpliva na njihovo samopodobo in motivacijo.

Gozdna pedagogika je danes pomemben del izobraževalnih sistemov v državah, kot so Danska, Švedska, Finska in Nemčija. V teh državah učitelji pogosto obiskujejo dodatna usposabljanja za poučevanje v naravi. Podoben trend se postopoma uveljavlja tudi v Sloveniji.

Raziskave potrjujejo, da imajo učenci, vključeni v gozdno pedagogiko, višjo motivacijo za učenje, večjo zbranost, izboljšano telesno zdravje ter bolj razvite socialne in čustvene kompetence v primerjavi z vrstniki iz tradicionalnega učnega okolja.

2.2. Prednosti učenja v naravi

Učenje v naravi učencem ne omogoča le celostnega razvoja, temveč prinaša tudi številne psihološke, socialne in intelektualne koristi. Naravno okolje ni zgolj alternativni prostor za učenje, temveč izobraževalni proces obogati z izkušnjami, ki jih učenci v tradicionalnem učnem okolju ne bi mogli doživeti. Tak način učenja vključuje neposredno raziskovanje sveta, kar spodbuja ustvarjalnost, kritično mišljenje ter sposobnost reševanja problemov.

Učenje v naravi učencem omogoča ne le teoretično spoznavanje sveta, temveč tudi izkustveno povezovanje z naravnim okoljem. To spodbuja razvoj različnih veščin in sposobnosti, pomembnih tako za vsakdanje življenje kot tudi za šolski uspeh. Tak pristop k učenju podpira razvoj celostne osebnosti, saj vključuje kognitivni, socialni, čustveni in telesni vidik razvoja.

2.2.1. Kognitivni razvoj učencev v naravi

- Izkustveno učenje

Narava spodbuja izkustveno učenje, pri katerem učenci aktivno sodelujejo pri pridobivanju znanja. Skozi neposreden stik z okoljem ne sprejemajo informacij le pasivno, temveč jih doživijo in uporabijo v praksi. To omogoča globlje razumevanje ter dolgotrajnejši učinek, saj se znanje poveže z osebnimi izkušnjami. Na primer, raziskovanje gozda in prepoznavanje različnih rastlinskih vrst učencem omogoča praktično učenje osnov naravoslovja.

- Vpliv raziskav

Številne raziskave so pokazale, da učenje v naravi pozitivno vpliva na koncentracijo, spomin in sposobnosti reševanja problemov (Rickinson et al., 2004). Učenci si informacije, povezane z izkušnjami na terenu, lažje in trajneje zapomnijo. Prav tako se razvijajo njihove sposobnosti opazovanja, analiziranja in logičnega sklepanja.

- Razvoj kognitivnih spretnosti

Narava spodbuja razvoj prostorske orientacije, logičnega mišljenja ter naravoslovnih in matematičnih spretnosti. Aktivnosti, kot so primerjanje velikosti vej, merjenje dreves, iskanje in razvrščanje naravnih materialov, učencem omogočajo konkretno spoznavanje matematičnih in naravoslovnih konceptov skozi prakso.

2.2.2. Socialni in čustveni razvoj v naravi

- Sodelovanje in komunikacija

Naravno okolje ponuja številne priložnosti za sodelovanje in učinkovito komunikacijo. Skupinske naloge, kot so iskanje zaklada ali gradnja zavetja, krepijo socialne veščine, kot so reševanje konfliktov, aktivno poslušanje in timsko delo. Učenci se učijo prevzemanja odgovornosti in razvijajo občutek skupnosti.

- Pomirjujoč učinek narave

Naravno okolje zmanjšuje stres, izboljšuje koncentracijo ter krepi občutek notranjega miru. To učencem pomaga pri čustveni regulaciji, spoprijemanju z izzivi in izboljšanju odnosov z vrstniki. Narava ponuja varno okolje za izražanje občutkov in razvoj čustvene inteligence.

- Razvoj socialnih veščin

Aktivnosti na prostem spodbujajo sprejemanje različnih mnenj, prilagajanje in sodelovanje v skupini. Učenci se učijo sprejemati odgovornosti in reševati naloge v sodelovanju z drugimi – ključne veščine za življenje v skupnosti.

- Samopodoba in občutek kompetentnosti

Soočenje z izzivi v naravi, kot na primer plezanje na drevo, orientacija v gozdu, gradnja zavetja, učencem daje občutek dosežka in krepi samozavest. Takšne izkušnje razvijajo notranje zaupanje v lastne sposobnosti.

2.2.3. Dodatne koristi učenja v naravi

- Gibanje in motorični razvoj

Naravne aktivnosti spodbujajo fizično dejavnost, razvijajo fino in grobo motoriko ter izboljšujejo koordinacijo in ravnotežje. Redno gibanje na prostem prispeva k boljši telesni pripravljenosti in zmanjšanju tveganja za prekomerno telesno težo.

- Ustvarjalnost in prilagodljivost

Narava spodbuja inovativnost. Pri nalogah, kot je gradnja zavetja ali iskanje materialov, učenci razvijajo ustvarjalno razmišljanje in se učijo prilagajanja različnim okoliščinam.

- Samostojnost in odgovornost

Naravno okolje zahteva samostojno odločanje, prevzemanje odgovornosti in iskanje rešitev. Učenci se učijo spoprijemati z neuspehi ter razvijajo samozavest in notranjo motivacijo.

- Psihološke koristi

Bivanje v naravi zmanjša stres, poveča občutek zadovoljstva in spodbuja učenje. Učenci, ki preživijo več časa v naravi, pogosto poročajo o večji energiji, boljšem razpoloženju in večji pripravljenosti na sodelovanje v razredu.

- Povezanost z naravo

Skozi izkustveno učenje učenci razvijejo spoštovanje do narave in naravnih virov. To vodi v trajnostno naravnost in občutek odgovornosti do okolja, kar je ključno za oblikovanje prihodnjih generacij.

2.3. Teorije o učenju skozi izkušnje in igro

Gozdna pedagogika temelji na razvojno-psiholoških in pedagoških teorijah, ki poudarjajo pomen izkušenj, igre in aktivnega sodelovanja pri učenju. Konstruktivizem, teorija socialnega učenja ter teorija večkratnih inteligenc podpirajo uporabo narave kot avtentičnega učnega okolja. Narava ponuja bogat kontekst za razvoj različnih vrst inteligenc in veščin, pomembnih za vseživljenjsko učenje. S tem ko učenci raziskujejo naravno okolje, se učijo iz neposrednih izkušenj, razvijajo različna področja svojega delovanja ter oblikujejo znanja, ki presegajo okvire klasične učilnice.

2.3.1. Konstruktivizem in njegov vpliv na učenje v naravi

Konstruktivistične teorije, kot jih razvijata Piaget in Vygotsky, poudarjajo, da učenec znanje aktivno gradi na podlagi svojih izkušenj. Piaget (1952) trdi, da se otroci učijo skozi senzomotorične in konkretne operacije, kjer neposredno raziskujejo svet okoli sebe. Gozdno okolje je idealno za tak način učenja, saj omogoča konkretne izkušnje, kot so opazovanje rastlin, raziskovanje tal ali prepoznavanje živalskih sledi – vse to spodbuja razvoj opazovalnih in analitičnih sposobnosti.

Vygotsky (1978) pa izpostavlja pomen socialne interakcije in vlogo "zone bližnjega razvoja". Učenje v naravi pogosto poteka v skupini, kjer otroci sodelujejo, si pomagajo ter prek interakcij s sovrstniki in odraslimi širijo svoje zmožnosti. Skupinsko reševanje nalog v naravnem okolju tako ni le način pridobivanja znanja, temveč tudi sredstvo za razvijanje socialnih veščin in skupinske dinamike.

Pomemben prispevek k razumevanju učnih procesov v naravi prinaša tudi Gardnerjeva (1983) teorija večkratnih inteligenc. Gozd kot učilnica omogoča hkratni razvoj več vrst inteligenc – od logično-matematične pri merjenju in razvrščanju, telesno-kinestetične pri plezanju in gibanju, do socialne in intrapersonalne inteligence, ki se razvijata skozi sodelovanje, pogajanja in samorefleksijo.

2.3.2. Povezava teorij z učenjem v naravnem okolju

Narava učencem ponuja priložnosti za učenje, ki je aktivno, konkretno in povezano z življenjskimi izzivi. Učenci ne pridobivajo znanja le z opazovanjem, temveč tudi z neposrednim preizkušanjem, raziskovanjem in skupinskim sodelovanjem. Takšen pristop je skladen s konstruktivističnim pogledom, kjer učenec ni pasiven sprejemnik informacij, temveč soustvarjalec znanja.

Pri dejavnostih, kot so gradnja zavetja, orientacija v gozdu ali reševanje naravoslovnih izzivov, učenci razvijajo spretnosti reševanja problemov, timskega dela in kritičnega mišljenja. Hkrati narava ponuja prostor za čustveno rast, izkušnje uspeha ali neuspeha, sodelovanja in samostojnosti prispevajo k oblikovanju samozavesti in notranje motivacije.

Skozi dejavnosti, ki spodbujajo skrb za naravo in trajnostno ravnanje, pa se učenci učijo tudi odgovornosti do okolja, kar podpira oblikovanje vrednot, pomembnih za prihodnost.

2.4. Socialni in kognitivni razvoj učencev

Kot so že poudarile teorije, predstavljene v prejšnjem poglavju, učenci znanje gradijo aktivno, skozi gibanje, izkušnje, igro in socialne interakcije (Vygotsky, 1978). Še posebej v prvem razredu osnovne šole, ko so učenci na pomembni razvojni prelomnici, je izjemnega pomena, da jim ponudimo okolje, ki spodbuja njihovo naravno radovednost ter podpira razvoj vseh področij, kognitivnega, socialnega, čustvenega in telesnega (Piaget, 1967). Narava predstavlja idealen kontekst za tak celostni razvoj, saj ponuja dinamično, raznoliko in varno učno okolje, ki vključuje visoko stopnjo senzorične in kognitivne stimulacije (Berk, 2009; Bajt, 2013).

V primerjavi z učnim okoljem v klasični učilnici narava omogoča večjo povezanost z učnim procesom. Aktivno gibanje, neposredno doživljanje ter možnost odločanja o poteku dejavnosti učencev spodbuja večjo vključenost, notranjo motivacijo in refleksijo o lastnem učenju. To prispeva k trajnejšemu in bolj osebno pomembnemu znanju (Pellegrini & Smith, 1998; Zupančič, 2015).

2.4.1. Spontano gibanje in telesni razvoj

Naravno okolje učencem omogoča stalno gibanje, plezanje po drevesih, tek po neenakomernih površinah, skakanje čez korenine in kamenje ter iskanje naravnih materialov. Tovrstne dejavnosti krepijo motorične spretnosti, ravnotežje, koordinacijo in telesno vzdržljivost. Hkrati podpirajo zdrav telesni razvoj, kar je v tej starostni fazi izjemno pomembno za krepitev mišično-skeletnega sistema (Timmons et al., 2012; Kovač, 2012).

Zaradi raznolikosti površin in nestrukturirane narave gibanja se učenci v naravnem okolju srečujejo z več senzomotoričnimi izzivi, kar pozitivno vpliva na razvoj možganskih povezav, ki so ključne za usklajeno delovanje telesa in uma (Ginsburg, 2007; Zupančič, 2015).

2.4.2. Razvoj kognitivnih sposobnosti

Učenci se v naravi srečujejo z nalogami, ki vključujejo reševanje problemov, opazovanje in analizo, na primer iskanje poti, prepoznavanje rastlin ali načrtovanje gradnje zavetišča. Takšne dejavnosti spodbujajo logično mišljenje, sklepanje, načrtovanje in prostorsko orientacijo. S konkretnimi nalogami učenci razvijajo tudi temeljne matematične koncepte, kot so merjenje, primerjanje, razvrščanje in štetje, na doživljajski, izkustveni način (Berk, 2009; Zupančič, 2015).

Poleg praktičnega reševanja izzivov je v naravnem okolju omogočeno tudi razvijanje metakognicije: učenci se ob vodenih vprašanjih ali v pogovoru z vrstniki učijo pojasnjevati lastne miselne procese, razloge za svoje odločitve in reflektirati o rezultatih. Takšno ozaveščanje podpira razvoj višjih miselnih spretnosti (Flavell, 1979; Korošec, 2010).

2.4.3. Socialne veščine in sodelovanje

Učenje v naravi se pogosto izvaja v skupini, kar ponuja številne priložnosti za razvoj socialnih spretnosti. Učenci sodelujejo pri reševanju nalog, se dogovarjajo, usklajujejo, izmenjujejo mnenja in se učijo sprejemanja kompromisov. V dejavnostih, kot so gradnja skupnega zavetišča ali iskanje naravnih virov, se razvijajo spretnosti sodelovanja, skupinskega načrtovanja, komunikacije in empatije (Johnson & Johnson, 1989; Bajt, 2013).

Poleg tega naravno okolje spodbuja medvrstniško učenje – učenci si nudijo pomoč, se učijo drug od drugega in spontano prevzemajo vloge mentorjev znotraj skupine. S tem se krepí občutek pripadnosti, povezanosti in skupinske odgovornosti (Vygotsky, 1978; Zupančič, 2015).

2.4.4. Odgovornost, samostojnost in čustveni razvoj

Narava učencem omogoča svobodo odločanja in raziskovanja, kar spodbuja razvoj samostojnosti in odgovornosti. Ko se učenci odločajo, katero pot bodo ubrali, kako bodo izvedli nalogo ali kako se bodo soočili z izzivom, prevzemajo odgovornost za svoja dejanja in se učijo iz njihovih posledic (Deci & Ryan, 2000; Bajt, 2013).

Tovrstne situacije prispevajo k razvoju čustvene odpornosti. Ko se učenci srečajo z neuspehi, kot je na primer neuspešen poskus gradnje ali padec z naravne ovire, se učijo vztrajati, poiskati nove rešitve ter uravnavati svoje čustvene odzive. Takšne izkušnje pozitivno vplivajo na oblikovanje samozavesti in notranje motivacije (Zimmerman, 2000; Zupančič, 2015).

2.4.5. Ustvarjalnost in domišljajska igra

Naravno okolje učencem ponuja neomejene možnosti za ustvarjalno izražanje. Naravni materiali postanejo del njihove igre – kamenčki, listi, veje in lubje služijo kot rekviziti ali simboli v domišljajskih igrah. Tako učenci razvijajo divergentno mišljenje, domišljijo, simbolno igro in sposobnost povezovanja idej (Gopnik et al., 1999; Bajt, 2013).

Ustvarjalnost, ki jo spodbuja igra v naravi, se kaže tudi v reševanju nalog, pri čemer učenci pogosto poiščejo izvirne, netradicionalne rešitve. S tem krepijo inovativnost, ki je pomembna tudi v širšem učnem in življenjskem kontekstu (Runco & Acar, 2012; Korošec, 2010).

2.4.6. Povezava z naravo in razvijanje vrednot

Z rednim učenjem v naravi učenci postopno razvijajo tudi globlji odnos do okolja. Dejavnosti, kot so opazovanje živali, skrb za rastline, sajenje dreves ali sodelovanje pri čiščenju naravnega okolja, spodbujajo spoštovanje do narave, živih bitij in skupnosti (Kellert, 2005; Bajt, 2013).

Močan učni in čustveni učinek imajo dejavnosti, kot je opazovanje rasti drevesa, ki so ga sami posadili, ali spremljanje posledic človeškega vpliva na naravo. Te izkušnje poglobljajo okoljsko

zavest in razvijajo vrednote, kot so odgovornost, skrb za skupno dobro ter trajnostno ravnanje (Chawla, 1999; Korošec, 2010).

Narava ni le prostor za gibanje in sprostitev, temveč bogato in avtentično učno okolje, ki omogoča celostni razvoj učencev. V prvem razredu osnovne šole, ko se učenci šele učijo osnov sodelovanja, mišljenja in samoregulacije, predstavlja naravno okolje idealno podporo za razvoj ključnih kompetenc. V njem se prepletajo čustvene, socialne, kognitivne in telesne izkušnje, ki skupaj oblikujejo samozavestnega, radovednega in odgovornega posameznika.

Tak pristop je tudi v skladu s sodobnim učnim načrtom, ki spodbuja izkustveno učenje, aktivno participacijo in razvoj življenjskih spretnosti. Učenje v naravi tako ne prispeva le k posameznikovemu razvoju, temveč tudi k vzgoji zavestnega člana družbe, ki zna sodelovati, spoštuje okolje in zna odgovorno ukrepati v skupno dobro.

3. OPIS DEJAVNOSTI V GOZDU

Dejavnosti v gozdu so bile zasnovane tako, da so omogočale celostno izkušnjo učenja, ki je bila tesno povezana z naravo, vsakdanjim življenjem in okoljskimi vprašanji. Učenci so imeli priložnost raziskovati različne naravne elemente, kot so drevesa, živalske sledi, voda in rastline ter jih izkusiti na neposreden in interaktiven način. S pomočjo različnih nalog in raziskovalnih dejavnosti so se učili o biotski raznovrstnosti, ekosistemih in trajnostnem ravnanju z naravnimi viri.

Glavni cilj teh aktivnosti ni bil zgolj prenos teoretičnih znanj, temveč predvsem spodbuditi radovednost, ustvarjalnost in sodelovanje med učenci. Poudarek je bil na izkušnjah, ki so učencem omogočile, da skozi igro in raziskovanje doživijo in razumejo povezanost med naravnimi procesi ter vsakodnevnim življenjem. Dejavnosti so učencem omogočile, da so v gozdu prepoznali različne elemente narave. Od dreves, živalskih sledi do rastlinskih vrst in vodnih ekosistemov, ter se zavedali pomena njihovega varstva.

Poleg tega so aktivnosti spodbujale razvoj osnovnih socialnih in kognitivnih veščin. Učenci so se učili timskega dela, reševanja problemov in kritičnega mišljenja, hkrati pa so razvijali sposobnost za samostojno raziskovanje, analizo in izražanje svojih opažanj. Sodelovanje z gozdarji in strokovnjaki za naravo je učencem omogočilo neposredno izkušnjo s praktičnimi nalogami, kot so sajenje dreves, opazovanje naravnih pojavov ter prepoznavanje in zaščita naravnih virov.

3.1. Različne vrste nalog in raziskovalne dejavnosti

Dejavnosti v gozdu so bile skrbno zasnovane, da bi omogočile učencem širok spekter izkušenj in raziskovanj. Ena izmed najpogostejših nalog je bilo iskanje sledi živali. Učenci so z velikim zanimanjem opazovali podrobnosti, kot so stopinje v blatu, sledi na drevesih ali preostale sledi na tleh. To je omogočilo ne samo razvoj njihove pozornosti do narave, temveč tudi uvedbo v osnovne ekološke koncepte, kot so habitat živali, prehranjevalne verige in vloga vsakega organizma v ekosistemu.

Druge naloge so vključevale raziskovanje drevesnih vrst, kjer so učenci zbirali informacije o različnih vrstah dreves, njihovih listih, plodovih in značilnostih lubja. S pomočjo učnih listov in

praktičnih nalog so raziskovali različne drevesne vrste in se učili, kako jih prepoznati. S tem so razvijali ne le naravoslovno znanje, ampak tudi občutek za biotsko raznovrstnost in pomembnost ohranjanja naravnih habitatov.

Še ena pomembna dejavnost je bila raziskovanje vodnih ekosistemov, kjer so učenci opazovali vodne organizme v potokih, ribnikih ali jezerih. Spoznali so, kako voda vpliva na življenje v naravi, preučili so različne vrste rastlin in živali, ki prebivajo v vodi, ter raziskovali naravne procese, kot so kroženje vode in njen vpliv na ekosistem.

3.2. Učenje skozi igro in ustvarjalne naloge

Vse dejavnosti so bile oblikovane tako, da so učenci imeli priložnost aktivno sodelovati, raziskovati in doživeti naravo. Igranje vlog je bila metoda, ki se je izkazala za izjemno učinkovito pri razumevanju ekoloških procesov. Učenci so igrali različne vloge, kot so gozdarji, živali ali ekologi, kar jim je omogočilo, da so razumeli razmerja v naravi skozi interaktivno in zabavno igro. Na primer, ena izmed nalog je bila igra »Katera žival sem?«, kjer so učenci morali uganiti na podlagi opisa, za katero žival gre.

Poleg tega so imeli učenci priložnost sodelovati v praktičnih dejavnostih, kot je sajenje rastlin, dreves. Pri tej aktivnosti so učenci spoznavali pomen rastlin, dreves v ekosistemih ter se učili o trajnostnem ravnanju z naravnimi viri. Aktivnosti, kot so sajenje dreves, čiščenje narave in obnova gozdnih poti, so omogočile učencem neposreden stik z naravo, kar jim je omogočilo boljše razumevanje pomena njihovega varstva.

3.3. Vloga učiteljev in strokovnjakov

Pomemben del dejavnosti so bili učitelji, gozdarji in drugi strokovnjaki, ki so sodelovali pri raziskovalnih nalogah. Njihova vloga je bila ključna pri usmerjanju učencev, omogočanju varnega raziskovanja in obogatitev učnih vsebin z dodatnimi informacijami o naravi. Učitelji so spodbujali kritično razmišljanje z odprtimi vprašanji, ki so učence spodbudila k raziskovanju, kot so: »Kaj bi se zgodilo, če...« ali »Kako mislite, da to vpliva na živali?«.

Gozdarji so učence učili o različnih vrstah dreves, njihovih lastnostih ter pomenih za širše okolje, kot tudi o trajnostnem ravnanju z gozdovi. S tem so učenci razvijali globlje razumevanje, zakaj je ohranjanje gozdov in naravnih virov tako pomembno za naše preživetje.

3.4. Socialne in kognitivne veščine

Dejavnosti v gozdu so učencem omogočile tudi razvoj ključnih socialnih in kognitivnih veščin. Učenci so se učili timskega dela, saj so morali sodelovati pri nalogah, kot so iskanje sledi, izdelava zemljevidov ali sajenje dreves. Kljub začetnim nesoglasjem so se učenci naučili reševati konflikte, izražati svoja mnenja in poslušati druge, kar je bilo pomembno za njihov socialni razvoj.

Vse te aktivnosti so učencem omogočile kritično mišljenje, saj so morali analizirati različne naravne pojave in jih povezati s širšimi okoljskimi vprašanji. Raziskovanje drevesnih vrst in živalskih sledi, prepoznavanje vzorcev v naravi ter razumevanje ekoloških procesov so pripomogli k razvoju učenčeve sposobnosti za analizo, reševanje problemov in natančno opazovanje.

3.5. Učne vsebine in aktivnosti

V okviru raziskave smo izvedli vrsto aktivnosti, ki so učencem omogočile raziskovanje gozda in učenje naravoslovnih vsebin na interaktiven ter raziskovalen način. Te dejavnosti so učencem omogočile, da so se učili skozi izkušnje, kar je še posebej pomembno za njihov kognitivni in socialni razvoj. V nadaljevanju podrobneje opisujem ključne aktivnosti, ki so bile izvedene v gozdu.

3.6. Raziskovanje drevesnih vrst

Ena izmed glavnih dejavnosti je bilo raziskovanje drevesnih vrst. Učenci so se seznanili z različnimi drevesnimi vrstami, kot so hrast, breza, smreka in jelka. S pomočjo slikovnih vodičev in vzorcev listov, ki smo jih nabrali v gozdu, so prepoznavali značilnosti dreves, kot so oblika listov, barva lubja in višina drevesa. V skupinah so izdelali posterje, na katerih so prikazali drevesa, ki so jih odkrili, in zapisali njihove značilnosti ter habitat, v katerem rastejo.

Slika 1: Prepoznavanje drevesnih vrst 1

Slika 2: Prepoznavanje drevesni vrst 2

3.7. Opazovanje živalskih sledi

Druga dejavnost, ki je bila zelo priljubljena, je bilo iskanje živalskih sledi v gozdu. Učenci so iskali sledi, kot so tisti, ki jih puščajo srne, zajci, lisice in ptice. Naučili so se prepoznavati različne vrste sledi in razumeti, katere živali jih puščajo. S pomočjo zemljevida gozda so poskušali povezati sledi s predpostavljenim gibanjem živali. Nato so v skupinah ustvarili zgodbe, v katerih so živali, katerih sledi so našli, postale glavne osebe.

Ta aktivnost je spodbujala razvoj otrokovih sposobnosti opazovanja in interpretacije. Hkrati so učeni skozi zgodbe razvijali ustvarjalnost, saj so morali povezati opazovanja s svojimi domišljijami in znanjem o živalih. Prav tako so se učili sodelovanja v skupinah in veščinami reševanja problemov, ko so poskušali povezati različne informacije.

Slika 3: Prepoznavanje živalskih sledi

Slika 4: Opazovanje živalskih sledi

3.8. Igre v gozdu

Igre v gozdu so bile še en pomemben del dejavnosti. S pomočjo preprostih iger, kot so »Katera žival sem?«, »Lov na zaklad« ter različnih gibalnih iger, so učenci razvijali telesno koordinacijo, orientacijo v prostoru ter socialne veščine, kot so sodelovanje, deljenje nalog in reševanje konfliktov. V igri »Katera žival sem?« so učenci postali živali in se gibali na način, kot to počnejo določene vrste, npr. skakanje kot zajci, plezanje kot mačke ali hoja kot medvedi. Igro smo nadgradili s slušnim zaznavanjem, tako da je mel en izmed učencev na hrbtu sliko živali in je moral na podlagi opisov prepoznati, katera žival je.

Slika 5: Lov na zaklad

Slika 6: Katera žival sem

3.9. Sodelovanje z gozdarji

Sodelovanje z gozdarji je bilo zelo pomembno, da so učenci pridobili poglobljeno razumevanje naravnega okolja. Gozdarji so jim razložili, kako skrbijo za gozdove, kako prepoznajo zdrava drevesa in kaj pomeni trajnostno gospodarjenje z gozdovi. V eni od dejavnosti so učenci skupaj z gozdarjem zasadili drevo, kar jim je omogočilo, da so se neposredno povezali z naravo in pridobili konkretna znanja o tem, kako drevesa rastejo in kako pomembna je skrb za njihovo rast.

Poleg tega so gozdarji učence na varen in prilagojen način seznanili z osnovami rokovanja z gozdarskim orodjem in žaganja lesa, ob čemer so spoznavali tudi pomen varnosti pri delu v gozdu. V drugi dejavnosti so skupaj gradili preproste bivake iz naravnih materialov, kar je spodbujalo sodelovanje, prostorsko predstavljivost in iznajdljivost. Te izkušnje so učencem omogočile, da so naravno okolje ne le opazovali, ampak v njem tudi ustvarjali, gradili in se učili skozi konkretno, otipljivo izkušnjo.

Slika 7: Sajenje dreves

Slika 8: Gradnja bivaka

Slika 9: Žaganje

4. POVEZAVA Z UČNIM NAČRTOM

Aktivnosti v gozdu niso bile zgolj praktične in raziskovalne, temveč so bile tudi tesno povezane z učnimi cilji. Na ta način sem/smo omogočili učencem, da so teoretična znanja iz učilnice neposredno uporabili v naravi, kar je omogočilo boljše razumevanje in trajnejše usvajanje vsebin.

Na primer, raziskovanje drevesnih vrst in prepoznavanje rastlin in živali je povezano z učnimi cilji o biotski raznovrstnosti, življenjskih ciklih in ekosistemih. Učenci so preko praktičnih nalog spoznali, kako so različne vrste dreves in živali medsebojno povezane in kako so odvisne od svojega okolja. V okviru teh nalog so učenci razvijali sposobnost analize naravnih procesov, kot so rast dreves, migracije živali, ter interakcije z okoljem, kar je omogočilo širše razumevanje naravnih procesov, ki so del vsakodnevnega življenja. Poleg tega so s tem pridobili tudi znanje o trajnostnem ravnanju z naravnimi viri, kar je temelj za razumevanje ekoloških vprašanj in varstva okolja.

Igre v gozdu spodbujale razvoj telesnih in socialnih veščin, ki so prav tako pomemben del učnih ciljev. Učenci so skozi igre, krepili svoje sposobnosti za sodelovanje, komunikacijo in reševanje problemov v skupini, kar je ključno za njihov socialni razvoj. Igre so učencem omogočile, da so se učili skozi gibanje, kar pa je povezano s cilji, ki spodbujajo telesni razvoj in izboljšanje motoričnih sposobnosti, obenem pa so se učili o ekosistemih in vrstah živali na zabaven način.

4.1. Refleksija in evalvacija dejavnosti

Po zaključku aktivnosti smo izvedli evalvacijo z učitelji, gozdarji in učenci, da bi ugotovili, kakšen učinek so imele te dejavnosti na učenčev razvoj in sposobnosti. Učitelji so poročali o večji angažiranosti učencev in bolj aktivnem sodelovanju pri nalogah, kar je bilo še posebej opazno pri učencih, ki običajno kažejo manj interesa v učilnici. Sodelovanje v naravi je učencem omogočilo, da so se počutili bolj povezane z učnim procesom, saj so vsebine postale konkretne in izkustvene. Tak pristop je pozitivno vplival na njihovo motivacijo za nadaljnje učenje, saj so lahko neposredno videli učinke svojih dejanj v naravi.

Poleg tega so učenci sami izrazili navdušenje nad dejavnostmi v gozdu. Povedali so, da so se počutili bolj svobodne, saj so lahko raziskovali in se učili v okolju, ki je bilo dinamično in

spodbujajoče. Še posebej so uživali v igrah, ki so zahtevale telesno aktivnost, ter v iskanju živalskih sledi, kar je bilo za mnoge izmed njih zelo novo in vznemirljivo. Ta refleksija kaže na to, kako pomembno je vključiti dejavnosti na prostem, saj učenci s pomočjo igre in raziskovanja pridobivajo znanje, ki je trajnejše in bolj povezano z njihovimi vsakodnevnimi izkušnjami.

4.2. Igrive in raziskovalne dejavnosti

Ob vsakem obisku gozda so bile vključene tudi igre, ki so učencem omogočile sprostitev, hkrati pa spodbudile sodelovanje in ustvarjalnost. Ena od teh iger je bila »Katera žival sem?«, kjer so učenci igrali različne živali in posnemali njihove gibe, zvoke in vedenje. Ta igra ni le spodbujala učenčevega telesnega razvoja, temveč je omogočila tudi globoko razumevanje različnih vrst živali in njihovih naravnih značilnosti.

Druga priljubljena aktivnost je bila »Rast drevesa z lastnimi telesi«, kjer so učenci združno ustvarili telesno sliko, ki prikazuje rast drevesa od korenin do vrha. Ta aktivnost je učencem pomagala vizualizirati in doživeti življenjski cikel drevesa ter njihove povezave z naravo na interaktiven način.

Poleg tega so učenci sodelovali v igrah, kjer so morali prepoznati različne vrste dreves in živali ter jih ustrezno razvrstiti glede na njihove značilnosti. Te dejavnosti so omogočile aktivno vključevanje učencev v učni proces in pomagale razvijati njihove socialne in kognitivne veščine. Učenci so se naučili sodelovanja v skupini, kar je ključno za njihov socialni razvoj, in razvili so sposobnost analize in prepoznavanja naravnih elementov v svojem okolju.

Slika 10: Rast drevesa

4.3. Raziskovanje vodnih ekosistemov

Ena izmed ključnih dejavnosti je bilo raziskovanje vodnih ekosistemov. Učenci so obiskali mlako, potok in jezero ter opazovali življenje v vodi, kot so žabe, vodne žuželke in ptice. Z eksperimentom so odkrivali, kako se različne vrste rastlin in živali prilagajajo vodnemu okolju. S pomočjo mikroskopov so si ogledali mikroskopske organizme in raziskovali, kako vplivajo na čistočo vode. Aktivnosti v vodnih ekosistemih so učencem omogočile neposredno povezavo med naravoslovnimi pojavi, kot so ekosistemi in biotska raznovrstnost, ter teorijo, ki so jo spoznavali v učilnici. S tem so poglobili svoje razumevanje naravnih procesov in spoznali pomen ohranjanja vodnih virov.

Slika 11: raziskovanje vodnega ekosistema

4.4. Orientacija v gozdu

V tej aktivnosti so učenci razvijali svoje orientacijske sposobnosti, saj so uporabili kompas in prepoznavali naravne mejnike. S pomočjo kart so morali najti določene točke v gozdu, kjer so izvajali naloge, kot so prepoznavanje drevesnih vrst, živali. Ta dejavnost je pomagala učencem razviti veščine usmerjanja in koncentracije ter jih spodbudila k raziskovanju prostora. Povezava z učnimi cilji o orientaciji in zaznavanju okolja je bila ključna, saj so učenci skozi to aktivnost krepili svoje sposobnosti za reševanje problemov v naravi in uporabo orientacijskih veščin v resničnem življenju.

Slika 12: Orientacija

4.5. Raziskovanje Črne jame

V bližini šole imamo tudi Črno jamo. Učenci so raziskovali različne vrste tal, kamne, mineralne snovi in jamske živali, kot so netopirji, žuželke in drugi organizmi, ki živijo v teh ekosistemih. Ob tej dejavnosti so učenci spoznali tudi mit o nastanku jame, izvedli eksperimente in raziskali, kako nastajajo jame ter kako se oblikujejo kapniški procesi. To je učencem omogočilo poglobljeno razumevanje geoloških procesov ter pomen varstva naravnih jam, ki so pomemben del biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine.

Slika 13: Raziskovanje jame

5. ANALIZA OPAŽANJ IN UGOTOVITEV

V tej fazi raziskave sem analizirala učne učinke dejavnosti v gozdu, s posebnim poudarkom na kognitivnih, socialnih in čustvenih učnih procesih, ki so se razvili pri učencih. Dejavnosti so omogočile izjemno izkušnjo učenja skozi neposredno raziskovanje narave, igro in sodelovanje v različnih nalogah, kar je prispevalo k razvijanju številnih veščin, ki so ključne za njihov osebni in učni razvoj.

5.1. UČENJE SKOZI IZKUŠNJE IN IGRO

Učenje skozi izkušnje in igro je bilo ključno za vključevanje učencev v aktivnosti ter spodbujanje njihovega aktivnega sodelovanja in raziskovanja. Učencii so preko različnih dejavnosti, kot so raziskovanje drevesnih vrst, opazovanje živalskih sledi in raziskovanje ekosistemov, dosegli pomembne učne učinke. S tem so razvijali sposobnosti opazovanja, analiziranja, klasifikacije in povezovanja različnih naravnih elementov v celosten ekosistem.

5.1.1. Raziskovanje drevesnih

Raziskovanje drevesnih vrst je učencem omogočilo, da so skozi izkušnje prepoznavali različne drevesne vrste, kot so hrast, breza, smreka in jelka. Ob tem so razvijali sposobnosti opazovanja, analiziranja in klasifikacije, kar je pripomoglo k njihovemu razumevanju biotske raznovrstnosti in naravnih procesov. S tem so postali bolj pozorni na okolje, bolje so razumeli pomembnost dreves za ekosisteme in njihove funkcije, kot so absorpcija ogljikovega dioksida, proizvodnja kisika in zaščita tal pred erozijo.

5.1.2. Uporaba igre pri učenju naravoslovnih vsebin

Uporaba igre pri učenju naravoslovnih vsebin je omogočila učencem, da so se učili na zabaven in angažiran način. Igra »Katera žival sem?« je učencem omogočila, da so skozi igro prepoznavali živalske vrste in se učili o njihovih lastnostih ter vedenju. Te igre so pripomogle k izboljšanju njihovih socialnih veščin in sodelovanja v skupinskih nalogah. Poleg tega so igre učencem omogočile, da so razvili večjo pozornost do naravnih pojavov ter začeli prepoznavati živali v njihovem naravnem okolju, kar je pripomoglo k njihovemu pomenu v ekosistemu.

5.2. RAZVOJ SOCIALNIH VEŠČIN

Sodelovanje pri skupinskih nalogah in razvoj empatije skozi igro sta bila ključna vidika dejavnosti v gozdu. Učenci so skozi sodelovanje razvijali pomembne socialne veščine, kot so komunikacija, timsko delo, reševanje konfliktov in medsebojna podpora. Povezovanje aktivnosti z naravo je otrokom omogočilo, da so izkusili neposredno povezavo z okoljem in so se medsebojno podpirali pri odkrivanju naravnih procesov.

5.2.1. Sodelovanje pri skupinskih nalogah

Sodelovanje pri skupinskih nalogah, kot so ustvarjanje posterjev drevesnih vrst ali ustvarjanje zgodb na podlagi odkritih živalskih sledov, je učencem omogočilo, da so se učili o pomenu sodelovanja. Ob tem so razvijali veščine komunikacije, poslušanja in spoštovanja mnenj drugih, kar je ključno za njihov socialni razvoj. Povezovanje idej, nalog in ustvarjalnosti je bilo pomembno za razvoj njihovih timskih veščin.

5.2.2. Razvoj empatije skozi igro

Igre, so pomagale učencem razvijati empatijo in se postavljali v vlogo drugih živih bitij. S tem so bolje razumeli potrebe in vedenje različnih vrst, kar je prispevalo k njihovemu zavedanju o pomenu zaščite narave. Tako so skozi igro oblikovali tudi čustveno zrelost, saj so se učili postavljati v čevlje drugih in iskati rešitve v sodelovanju z vrstniki.

5.3. POVEČANA ANGAŽIRANOST IN MOTIVACIJA

Dejavnosti v gozdu so prispevale k povečanju angažiranosti in motivacije učencev za učenje. Učenci so bili aktivno vključeni v raziskovanje in igro, kar je spodbudilo njihovo radovednost in željo po učenju. Aktivnosti so jim omogočile, da so se učili na praktičen in izkustven način, kar je povečalo njihovo motivacijo za nadaljnje raziskovanje narave. Učenci so dosegli večjo notranjo motivacijo za iskanje odgovorov in razumevanje naravnih procesov.

5.4. POVEZAVA Z NARAVO IN EKOSISTEMI

Ena od ključnih ugotovitev raziskave je bila pomembnost neposredne izkušnje z naravo pri razumevanju ekosistemov. Učenci so skozi raziskovanje dreves, živalskih sledi, rastlin in vodnih ekosistemov razvili globoko razumevanje o povezanosti vseh elementov narave. Hkrati so spoznali, kako pomembno je trajnostno ravnanje z naravnimi viri in zaščita okolja. Učenje o

naravi ni bilo zgolj intelektualno, temveč je postalo del njihove vsakodnevne izkušnje, kar je omogočilo globlji vpogled v ekološke procese.

5.5. REFLEKSIJA O KOGNITIVNIH, SOCIALNIH IN ČUSTVENIH UČINKIH

Poleg razvoja naravoslovnih veščin so te aktivnosti pomembno vplivale tudi na širši kognitivni in čustveni razvoj učencev. Vključevanje v raziskovalne naloge, igre ter praktične izkušnje je omogočilo učencem, da so razvijali svoje sposobnosti reševanja problemov, analize in refleksije, prav tako pa je pripomoglo k razvoju njihove čustvene zrelosti.

Primer: Ena izmed deklic je med opazovanjem naravnega okolja izjavila: »Pomembno je, da pazimo, kako se drevesa rastejo, saj brez njih narava ne bi bila ista.« Menim, da ta izjava odraža globoko osebno razumevanje ekološke povezanosti, ki ga učenci razvijajo skozi praktične dejavnosti. Vse aktivnosti so jim omogočile, da so razvili odgovornost in občutek za varovanje narave.

Učni učinek je bil zelo močan, saj so učenci skozi te aktivnosti razvijali bolj celostno razumevanje naravnih procesov, kar je spodbudilo tako njihov kognitivni kot čustveni razvoj.

5.6. POVEZAVE S TEORIAMI UČENJA

Aktivnosti, ki smo jih izvedli v gozdu, so tesno povezane s številnimi teorijami učenja, kot so teorija učenja skozi izkušnje (John Dewey) in konstruktivistični pristop (Lev Vygotsky). Oba pristopa poudarjata pomembnost neposredne izkušnje pri učenju ter sodelovanja z drugimi, kar smo tudi opazili med izvedbo aktivnosti.

Teorija učenja skozi izkušnje poudarja, da je učenje najbolj učinkovito, ko se otroci neposredno povežejo z okoljem in izkušnjami, ki jih lahko obdelajo skozi lastno refleksijo in analizo. To je bil glavni cilj naših dejavnosti, saj so otroci na terenu raziskovali drevesa, opazovali živalske sledi in raziskovali ekosisteme. Izkušnje so jim omogočile, da so učenje povezali z realnim svetom in ga lahko neposredno uporabili v vsakdanjem življenju.

Konstruktivistični pristop pa temelji na ideji, da otroci aktivno gradijo svoje znanje skozi interakcijo z okoljem. Na primer, skozi igro in raziskovanje so otroci sami odkrivali različne naravne pojave in se naučili, kako ekosistemi delujejo. S pomočjo vodenja učitelja in

sodelovanja z vrstniki so pridobivali nova znanja, ki jih niso le sprejemali, temveč so jih aktivno gradili in preoblikovali v svojem razumevanju.

Teorija učenja skozi izkušnje in konstruktivizem sta omogočila poglobljeno učenje, saj so učenci preko neposrednih izkušenj ustvarjali svoje znanje o naravi, hkrati pa razvijali socialne in kognitivne veščine.

5.7. VPLIV DEJAVNOSTI NA SAMOSTOJNO RAZISKOVANJE IN POUČEVANJE

Pomemben učinek teh dejavnosti je bil tudi razvoj veščin za samostojno raziskovanje, kar je ključnega pomena za dolgoročno učenje. Aktivnosti v gozdu so učencem omogočile, da so sami raziskovali, postavljali vprašanja in iskali odgovore. Ta pristop vedno močno spodbuja razvoj raziskovalnega duha in željo po nadaljnjem učenju.

Eden izmed učencev je med raziskovanjem rastlin v gozdu povedal: »Poglejte, kako rastejo te rože v senci, zakaj pa ne rastejo na soncu?« Taka vprašanja so učenci že postavljali sami, kar kaže na njihov razvoj kot aktivnih raziskovalcev.

Učenci so razvili sposobnost samostojnega iskanja informacij in refleksije, kar je pomembno za nadaljnje učenje in osebni razvoj.

5.8. PRIHODNOST IN MOŽNOSTI NADGRADNJE

Zdaj, ko sem preučila učne učinke, se je v meni porodila dodatna ideja, da pomembno razmisliti tudi o prihodnosti in morebitnih izboljšavah, ki jih je mogoče vključiti v te dejavnosti. Razmišljam, da bi bila ena od možnosti vključitev tehnologije, kot so mobilne aplikacije za prepoznavanje na primer drevesnih vrst ali uporaba dronov za raziskovanje gozdnih ekosistemov. To bi verjetno dodatno popestrilo in poglobilo izkušnje in znanje. Poleg tega bi bilo zanimivo raziskati, kako bi vključitev različnih strokovnjakov, kot so ekologi, biologi, vplivala na razumevanje naravnih procesov.

6. POVEZOVANJE Z UČNIMI VSEBINAMI

6.1. Primeri učnih vsebin in metod

Gozdna pedagogika omogoča izvedbo različnih učnih vsebin na inovativen način, ki je neposredno povezan z naravo. Vsebine, kot so naravoslovje, matematika, umetnost in jezikoslovje, se lahko izvedejo v gozdu na konkretne in izkustvene načine.

6.1.1. Naravoslovje

Gozd predstavlja odličen prostor za raziskovanje biotske raznovrstnosti. Učenci so raziskovali različne vrste dreves, živali, rastlin in ekosistemov. Skozi opazovanje so spoznavali življenjske cikle rastlin in živali ter pomen gozdov za okolje. Poleg tega so se učili o naravnih procesih, kot so fotosinteza, kroženje vode in vpliv človeške dejavnosti na naravno okolje.

6.1.2. Matematika

Gozd ponuja številne priložnosti za učenje matematike, predvsem pri raziskovanju oblike, velikosti in števila dreves, preštevanju listov, merjenju razdalj in uporabi preprostih matematičnih instrumentov, kot so merilni trakovi ali kompas. Aktivnosti, kot je iskanje geometrijskih oblik v naravi, učencem pomagajo, da si matematiko predstavljajo v realnem življenju.

6.1.3. Umetnost

V gozdu se umetnost lahko poveže z risanjem dreves, listov in živali ter ustvarjanjem umetniških del, ki vključujejo naravne materiale. Učence spodbudimo, da ustvarjajo umetniške projekte z naravnimi materiali, kar spodbuja njihovo kreativnost in izražanje skozi umetnost.

6.1.4. Jezikoslovje

Gozd je odličen prostor za razvijanje jezikovnih veščin. Učenci se skozi opisovanje naravnih pojavov učijo novih besed, razvijajo besedni zaklad in se izražajo skozi pisanje dnevnikov ali

pripovedovanje zgodb. Učenje o različnih drevesnih vrstah, živalih in rastlinah spodbuja jezikovno izražanje in pogloblja razumevanje besedil, povezanih z naravo.

6.1.5. Okoljska vzgoja in trajnostni razvoj

V okviru gozdnih dejavnosti se lahko obravnavajo vsebine o trajnostnem razvoju, varovanju okolja in odgovornem ravnanju z naravnimi viri. Gozd kot naravni prostor ponuja številne možnosti za osveščanje učencev o pomenu trajnostnega ravnanja in ohranjanja narave.

6.1.6. Učni učinek:

- Zavedanje o pomenu varovanja okolja

Učenci se učijo, kako pomembno je ohranjati naravno okolje, kaj pomeni trajnostni razvoj in kako lahko vsak posameznik prispeva k ohranjanju narave.

- Ekološke vrednote

Učenci razumejo, da narava ni zgolj vir, temveč nekaj, kar moramo spoštovati in zaščititi za prihodnje generacije.

6.1.7. Metode:

- Razprave in igre o trajnostnem razvoju

Učenci so se udeleževali razprav o tem, kako varovati gozdove in naravne vire ter kako zmanjšati svoj ekološki odtis.

- Praktične aktivnosti

Dejavnosti, kot so sajenje dreves, so učencem omogočile, da se aktivno vključijo v varovanje narave.

6.2. VKLJUČITEV DRUGIH PREDMETOV IN PROSTOPOV

Poleg že omenjenih predmetov lahko gozdne dejavnosti vključimo tudi v druge predmete in pristopne metode:

6.2.1. Likovna umetnost

Likovno izražanje vključuje risanje naravnih motivov, ki so jih učenci opazili v gozdu. Ustvarjanje različnih slik z naravnim materialom. Učenje umetnosti v naravi omogoča učencem, da se povežejo s svojim okoljem in na nov način doživijo umetnost.

6.2.3. Glasbena umetnost

V gozdu lahko učenci ustvarjajo glasbene zvoke s preprostimi naravnimi instrumenti, kot so kamenčki, palice, trave ali petje ptic, z ustvarjanjem glasbenih zvočnih podob, kot so zvoki vetra ali ptic.

6.2.4. Šport

Gozd ponuja številne možnosti za športne aktivnosti, kot so orientacijski teki, gibalne igre ali preproste igre za razvoj koordinacije in ravnotežja.

6.2.5. Integracija digitalnih tehnologij

Vključevanje tehnologije v gozdno pedagogiko postaja vse bolj priljubljeno. Učenci lahko raziskujejo gozd z uporabo pametnih naprav, na primer, GPS naprave za orientacijo, aplikacij za prepoznavanje drevesnih vrst ali opazovanje ptic.

6.2.6. Učni učinek

- Uporaba tehnologije za raziskovanje narave

Tehnologija omogoča natančno raziskovanje naravnih pojavov, kot so prepoznavanje vrst dreves, opazovanje ptic in študij naravnih procesov v realnem času.

- Kreativna uporaba tehnologije

Učenci lahko ustvarjajo digitalne projekte o naravi, kot so fotografije dreves ali ptic, ter jih uporabijo pri izdelavi multimedijskih predstavitev.

6.2.7. Metode

- Uporaba GPS naprav in aplikacij

Uporaba naprav za orientacijo ali aplikacij za prepoznavanje rastlin in živali omogoči učencem, da se povežejo s tehnologijo in jo uporabijo kot orodje za raziskovanje.

- Kreativne digitalne naloge

Učenci lahko ustvarjajo digitalne zgodbe o svojih izkušnjah v gozdu ali izdelujejo digitalne albume z naravnimi motivi.

6.3. Povezava z lokalnim okoljem

Povezovanje učnih aktivnosti z lokalnim okoljem, kot so sodelovanje z gozdarji, ekologi, lokalnimi umetniki ali glasbeniki, lahko še bolj poglobi otrokov odnos do narave in skupnosti.

6.3.1. Učni učinek

- Povezovanje s strokovnjaki: Učenci se učijo od strokovnjakov in drugih članov skupnosti, kar jim omogoči vpogled v poklice, ki so povezani z naravo.
- Povezanost z lokalnim okoljem: Učenci razvijajo občutek odgovornosti do lokalnega okolja in hkrati krepijo povezavo s svojo skupnostjo.

6.3.2. Metode

- Obiski strokovnjakov: Organiziranje obiska gozdarja, ekologa ali umetnika, ki učencem pokaže, kako v praksi delajo s naravo.
- Sodelovanje pri lokalnih pobudah: Učenci se lahko vključijo v lokalne iniciative za ohranjanje narave ali umetniške projekte, povezane z naravo.

7. ANALIZA OPAŽANJ IN UGOTOVITEV

V tej raziskavi sem se osredotočila na preučevanje vpliva različnih dejavnosti v gozdu na razvoj učencev v prvem razredu ter na njihove sposobnosti, kot so opazovanje, kritično mišljenje, ustvarjalnost in socialne veščine. Z analizo zbranih podatkov sem pridobila vpogled v to, kako učenci doživljajo učenje v gozdu in kako te izkušnje prispevajo k njihovemu celostnemu razvoju.

7.1. Učenje skozi izkušnje in igro

Ena ključnih ugotovitev raziskave je, da so dejavnosti v gozdu omogočile celostno učenje, povezano z naravo. Učenci so imeli priložnost neposredno raziskovati in spoznavati naravne elemente, kot so drevesa, živalske sledi, voda in drugi ekosistemi. Z aktivnim vključevanjem v naloge in igre so razvijali svoje sposobnosti opazovanja, analize in ustvarjalnosti.

Poleg tega so dejavnosti, kot je raziskovanje drevesnih vrst ali opazovanje živalskih sledi, omogočile učencem, da se učijo na podlagi lastnih izkušenj, kar je za njihov razvoj ključno. Z intenzivnim osredotočanjem na podrobnosti narave, analiziranjem vzorcev in povezovanjem informacij iz različnih virov so učenci spodbujali svoje kognitivne sposobnosti, kar je imelo velik vpliv na njihov intelektualni razvoj. Z raziskovanjem narave so učenci razvijali tudi svoje čutne sposobnosti, saj so si morali zapomniti in analizirati različne vidike naravnih pojavov, kot so zvoki, vonjave in teksture.

7.2. Razvoj socialnih veščin

Poleg kognitivnega razvoja so dejavnosti v gozdu pomembno vplivale tudi na razvoj socialnih veščin. Sodelovanje v skupinskih nalogah, kot so iskanje drevesnih vrst ali iskanje živalskih sledi, je učencem omogočilo, da so se učili sodelovanja, komuniciranja in reševanja problemov v skupini. Na primer v igri »Katera žival sem?«, kjer so učenci posnemali različne živalske gibe, so se razvijale tudi njihove motorične sposobnosti in sposobnost empatije, saj so se morali vživeti v vlogo različnih živali.

Pomemben dejavnik pri tem je bilo sodelovanje z gozdarji, ki so učencem predstavili pomen trajnostnega gospodarjenja z naravo in ohranjanja ekosistemov. Praktične dejavnosti, kot je sajenje dreves, so učencem omogočile neposreden prispevek k ohranjanju narave, kar je okrepilo njihovo zavedanje o pomenu trajnosti in odgovornosti za okolje. Tako so učenci skozi skupinsko sodelovanje razvijali ne le socialne, temveč tudi okoljske vrednote.

7.3. Povečana angažiranost in motivacija

Rezultati analize so pokazali, da so učenci skozi različne dejavnosti v gozdu izrazili večjo angažiranost in motivacijo za učenje. Učenje v naravi je omogočilo, da so se osvobodili tradicionalnih učnih meja in se povezali z naravo na osebni ravni. Učenci so gozdne dejavnosti spodbudile, da so bili bolj pozorni, aktivni in pripravljeni sodelovati, saj je bilo učenje bolj izkustveno in povezano z njihovimi lastnimi zaznavami ter zanimanji.

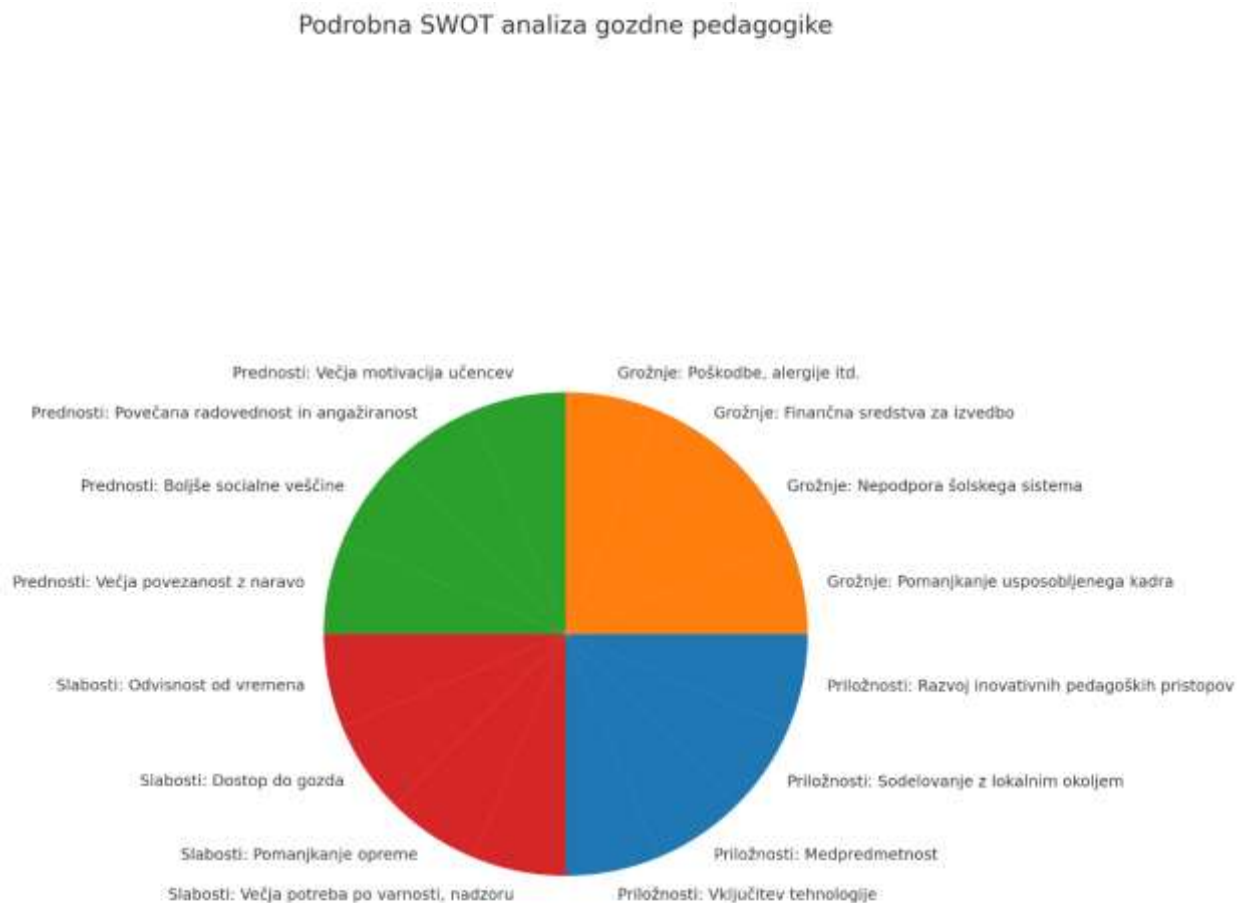
Na primer, v raziskovalni nalogi, kjer so učenci raziskovali vodne ekosisteme, so pokazali izjemno radovednost in zavzetost, saj so lahko neposredno preučevali življenje v vodi. Aktivnosti, kot so opazovanje mikroskopskih organizmov in iskanje rastlin, so jim omogočile, da so se poglobili v naravne procese ter začeli razvijati kritično mišljenje in analitične sposobnosti.

7.4. Povezava z naravo in ekosistemi

Celostni pristop, ki vključuje različne metode poučevanja in neposredno raziskovanje narave, je učencem omogočil, da so dosegli globlje razumevanje naravnih procesov in ekosistemov. Povezava z naravo je učencem omogočila, da so začeli prepoznavati pomembnost dreves, živali in vode za njihov vsakdanjik, kar jim je pomagalo razviti bolj odgovoren odnos do okolja. Dejavnosti, kot so raziskovanje drevesnih vrst, opazovanje živalskih sledi ter uporaba čutov za zaznavanje naravnih materialov, so učencem omogočile, da so naravo doživljali ne le kot učni predmet, temveč kot živahen, interaktiven in pomemben del njihovega življenja.

7.5. SWOT analiza gozdne pedagogike

Ta pregled omogoča jasnejše razumevanje, zakaj in kako je gozdna pedagogika lahko učinkovita učna metoda, ob tem pa opozarja tudi na izzive, ki jih je smiselno obvladovati z načrtovanjem, usposabljanjem in sodelovanjem s strokovnjaki.

Graf 1. SWOT analiza gozdne pedagogike

- Prednosti

Gozdna pedagogika učencem nudi številne koristi, ki pomembno prispevajo k

njihovemu celostnemu razvoju. Med ključne prednosti uvrščamo večjo motivacijo učencev ter povečano radovednost in angažiranost pri učenju, saj naravno okolje spodbuja raziskovanje in samostojno mišljenje. Ob tem se krepijo tudi socialne veščine, kot so sodelovanje, komunikacija in reševanje konfliktov. Ena najpomembnejših prednosti pa je večja povezanost otrok z naravo, kar lahko dolgoročno vpliva na oblikovanje trajnostnih vrednot.

- Slabosti

Kljub številnim prednostim pa se gozdna pedagogika sooča tudi z nekaterimi omejitvami. Med glavne slabosti sodi odvisnost od vremenskih razmer, saj neugodno vreme lahko onemogoči izvedbo dejavnosti. Dostop do primerne gozda ni vedno mogoč, zlasti v urbanih okoljih, kar dodatno omejuje izvedljivost. Pogosto se pojavi tudi pomanjkanje ustrezne opreme (npr. za varnost, orientacijo ali aktivnosti), prav tako pa je potrebna večja stopnja varovanja in nadzora otrok, kar lahko predstavlja dodatno obremenitev za učitelje.

- Priložnosti

Gozdna pedagogika ponuja več možnosti za nadaljnji razvoj in nadgradnjo pedagoških pristopov. Ena izmed ključnih priložnosti je vključitev sodobne tehnologije (npr. aplikacije za prepoznavanje rastlin ali beleženje opazovanj), ki lahko dodatno obogati učni proces. Veliko potenciala ima tudi povezovanje z drugimi predmetnimi področji (medpredmetnost), kar omogoča celostno učenje. Sodelovanje z lokalnim okoljem – gozdarji, naravovarstveniki, občinami – lahko doprinese k širšemu vključevanju skupnosti, medtem ko razvoj inovativnih metod krepi učiteljsko avtonomijo in ustvarjalnost.

- Grožnje

Na sistemski ravni se gozdna pedagogika sooča s številnimi izzivi, ki lahko ogrozijo njeno uspešno izvajanje. Pogosto je prisotno pomanjkanje usposobljenega kadra, saj mnogi učitelji nimajo dovolj znanja ali izkušenj za poučevanje v naravi. Prav tako se lahko pojavi nepodpora s strani šolskega sistema, kjer so dejavnosti v naravi še vedno obravnavane kot nekaj obrobnega. Omejitve pogosto predstavlja tudi pomanjkanje finančnih sredstev za opremo, prevoz ali dodatne dejavnosti. Med neposredne nevarnosti za otroke pa sodijo poškodbe, alergijske reakcije ter druge zdravstvene težave, kar zahteva ustrezno pripravo in varnostne protokole.

7.6. Analiza rezultatov anket in intervjujev

Za boljše razumevanje vpliva gozdne pedagogike na učence, vključno z učenci z odločbami, sem izvedla ankete in intervjuje z učitelji, učenci (vključno z učenci z odločbami) in gozdarji, ki so sodelovali v raziskavi. V nadaljevanju so predstavljeni glavni rezultati, analizirani po ključnih vprašanjih, pri čemer so posebej izpostavljeni učenci z odločbami, ki so pokazali specifične izkušnje v okviru gozdne pedagogike.

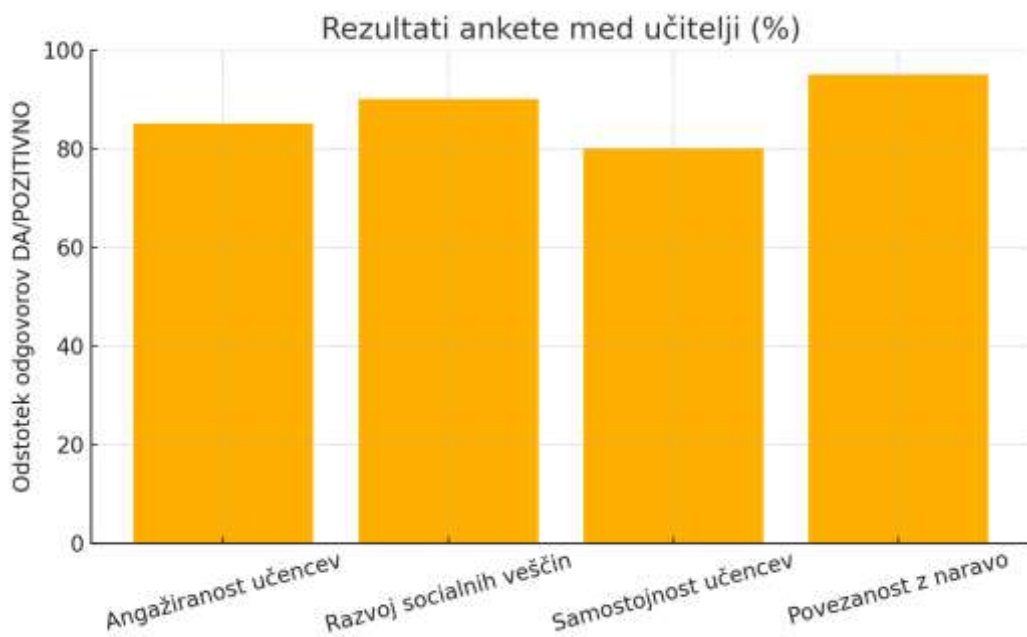
7.6.1. Povzetek rezultatov ankete za učitelje

Vprašanje	Odgovori učiteljev (v %)	Povzetki opažanj iz raziskave
Ali menite, da so učenci bolj angažirani pri učenju v gozdu?	85% DA, 15% NE	Učitelji poročajo o večji motivaciji in angažiranosti učencev pri učenju v naravi, zlasti pri učencih z odločbami, kjer so zaznali povečano osredotočenost in sodelovanje pri nalogah.
Kako ocenjujete razvoj socialnih veščin pri učencih med dejavnostmi v gozdu?	90% POZITIVNO, 10% NEGATIVNO	Učitelji so zaznali izboljšano sodelovanje in komunikacijo med učenci v gozdu, pri čemer so učenci z odločbami pogosto izkazovali večjo podporo pri sodelovanju z vrstniki.
Ali so učenci pokazali večjo samostojnost pri nalogah v gozdu?	80% DA, 20% NE	Večina učiteljev je opazila večjo samostojnost učencev pri nalogah v gozdu, zlasti pri učencih z odločbami, ki so pridobili večjo samozavest pri opravljanju nalog v naravi.

<p>Ali je gozdna pedagogika prispevala k boljši povezavi učencev z naravo?</p>	<p>95% DA, 5% NE</p>	<p>Učitelji so potrdili, da je gozdna pedagogika izboljšala odnos učencev do narave, pri učencih z odločbami pa je bila ta povezanost še posebej izražena, saj so se pogosto bolj odzivali na čutne izkušnje v naravi.</p>
--	----------------------	--

Tabela 1: Povzetek rezultatov ankete učiteljev

Na spodnji sliki je prikazan grafični prikaz odgovorov učiteljev na vprašanja o učinkih učenja v gozdu. Največji delež učiteljev (95 %) meni, da gozdna pedagogika izboljšuje povezavo učencev z naravo, medtem ko 90 % učiteljev zaznava tudi izboljšanje socialnih veščin. Večina učiteljev je poročala o povečani angažiranosti in samostojnosti učencev.

Graf 2: Rezultati ankete med učitelji

Povzetek rezultatov ankete za učitelje

Raziskava med učitelji je pokazala, da so dejavnosti v gozdu pozitivno vplivale na angažiranost učencev, saj je 85 % učiteljev poročalo o večji motivaciji in angažiranosti pri učenju v naravi, zlasti pri učencih z odločbami. Učitelji so opazili, da so ti učenci pogosto pokazali večjo koncentracijo in aktivnost pri nalogah v naravi, kar potrjuje, da so bile dejavnosti v gozdu primerne za spodbujanje njihovega sodelovanja in učenja.

Zelo pozitivni so tudi rezultati glede socialnih veščin – 90 % učiteljev je zaznalo izboljšanje sodelovanja in komunikacije med učenci v gozdu, pri čemer so učenci z odločbami pogosto imeli boljše izkušnje pri sodelovanju v skupinskih nalogah, kar nakazuje, da je skupinsko delo v naravi koristilo razvoju teh veščin.

Poleg tega je več kot 80 % učiteljev poročalo, da so učenci, vključno z učenci z odločbami, pokazali večjo samostojnost pri nalogah v gozdu, kar nakazuje, da so se učenci v naravi počutili bolj samozavestne in sposobne

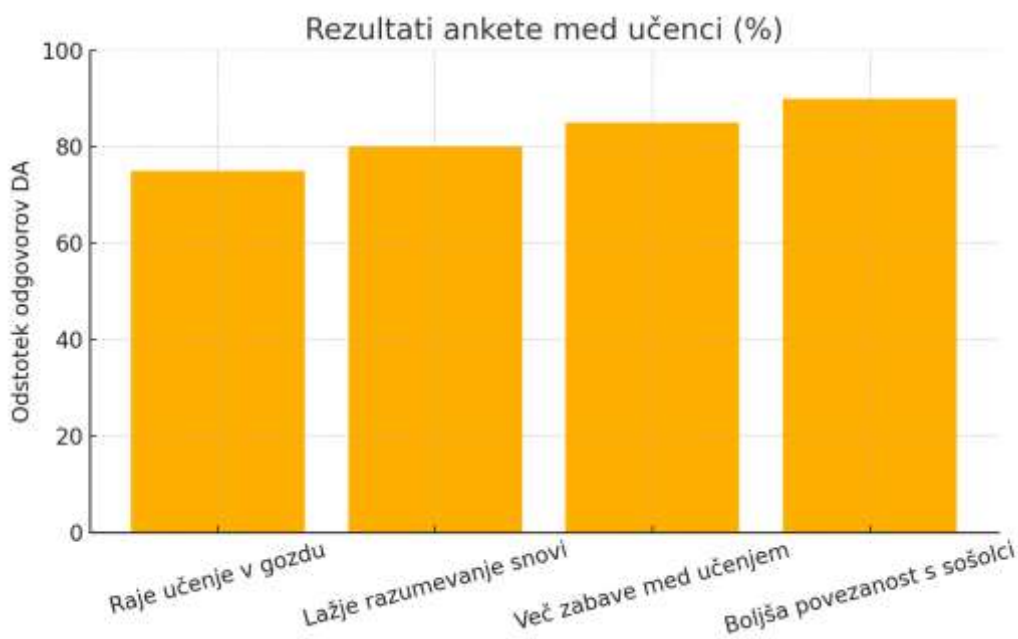
7.6.2. Povzetek rezultatov ankete za učence

Vprašanje	Odgovori učencev (v %)	Povzetki vaših opažanj iz raziskave
Ali imate raje učenje v gozdu kot v učilnici?	75% Da, 25% Ne	Učenci, vključno z učenci z odločbami, so izrazili večjo radovednost in veselje do učenja v naravi. Učenci z odločbami so posebej izpostavili, da jim je okolje gozda omogočilo boljši fokus pri učenju.

Ali vam je bilo lažje razumeti naravoslovne vsebine v gozdu?	80% Da, 20% Ne	Večina učencev, tudi učenci z odločbami, je poročala, da so se lažje učili skozi izkušnje v naravi, saj je naravno okolje omogočilo boljšo koncentracijo in razumevanje.
Ste se v gozdu bolj zabavali med učenjem?	85% Da, 15% Ne	Učenci, vključno z učenci z odločbami, so poročali, da so se bolj sproščeno in angažirano učili skozi igre in aktivnosti v gozdu.
Ali ste se bolj zbližali s svojimi sošolci med dejavnostmi v gozdu?	90% Da, 10% Ne	Mnogi učenci, vključno z učenci z odločbami, so poročali o boljših odnosih z vrstniki zaradi sodelovanja v skupinskih nalogah, kar je spodbudilo občutek skupnosti.

Tabela 2: Povzetek rezultatov ankete za učence

Slika 2 prikazuje odgovore učencev na vprašanja o njihovem doživljanju učenja v gozdu. Večina učencev (75–90 %) je izrazila pozitivne občutke glede učenja v naravi, pri čemer so izpostavili večjo zabavo, boljše odnose s sošolci in lažje razumevanje učne snovi.

Slika 3: Rezultati ankete med učenci

Povzetek rezultatov ankete za učence

Rezultati ankete med učenci, vključno z učenci z odločbami, kažejo zelo pozitiven odnos do učenja v naravi. 75 % učencev je izrazilo raje učenje v gozdu kot v učilnici, kar kaže na večjo povezanost z naravo in večjo radovednost pri učenju v zunanjih okoljih. Učenci z odločbami so posebej izpostavili, da jim je gozd nudil mirnejše in bolj osredotočeno okolje za učenje.

Poleg tega je 80 % učencev poročalo, da so lažje razumeli naravoslovne vsebine v gozdu, tudi učenci z odločbami pa so potrdili, da so boljše povezali teorijo z izkušnjami iz narave. Dejavnosti v gozdu so bile tudi izredno zabavne, saj je 85 % učencev poročalo o večji zabavi in angažiranosti pri učenju, zlasti v primerjavi z običajnim učnim okoljem.

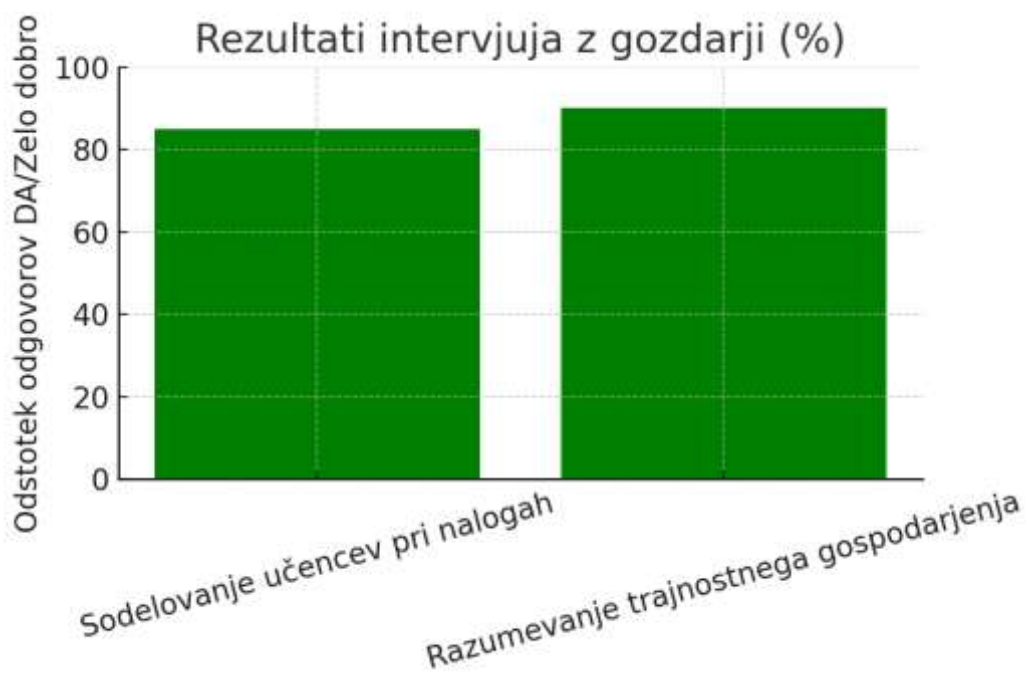
7.6.3. Povzetek rezultatov intervjuja z gozdarji

Vprašanje	Odgovori gozdarjev (v %)	Komentarji gozdarjev
Kako ocenjujete sodelovanje učencev pri praktičnih nalogah, kot je sajenje dreves?	85% Zelo dobro, 15% Dobro	Gozdarji so opazili, da so učenci, vključno z učenci z odločbami, aktivno sodelovali in se zavedali

		pomena okoljske odgovornosti.
Ali menite, da otroci bolje razumejo pomen trajnostnega gospodarjenja z naravo po sodelovanju v teh dejavnostih?	90% Da, 10% Ne	Gozdarji so poročali, da so učenci, vključno z učenci z odločbami, pokazali večje zavedanje o ohranjanju naravnega okolja.

Tabela 3: Povzetek rezultatov intervjuja z gozdarji

Graf 3 prikazuje rezultate intervjujev z gozdarji, ki so ocenili sodelovanje učencev kot zelo dobro (85 %) in potrdili, da so učenci po sodelovanju bolje razumeli pomen trajnostnega gospodarjenja z naravo (90 %).

Graf 4: Rezultati intervjuja z gozdarji

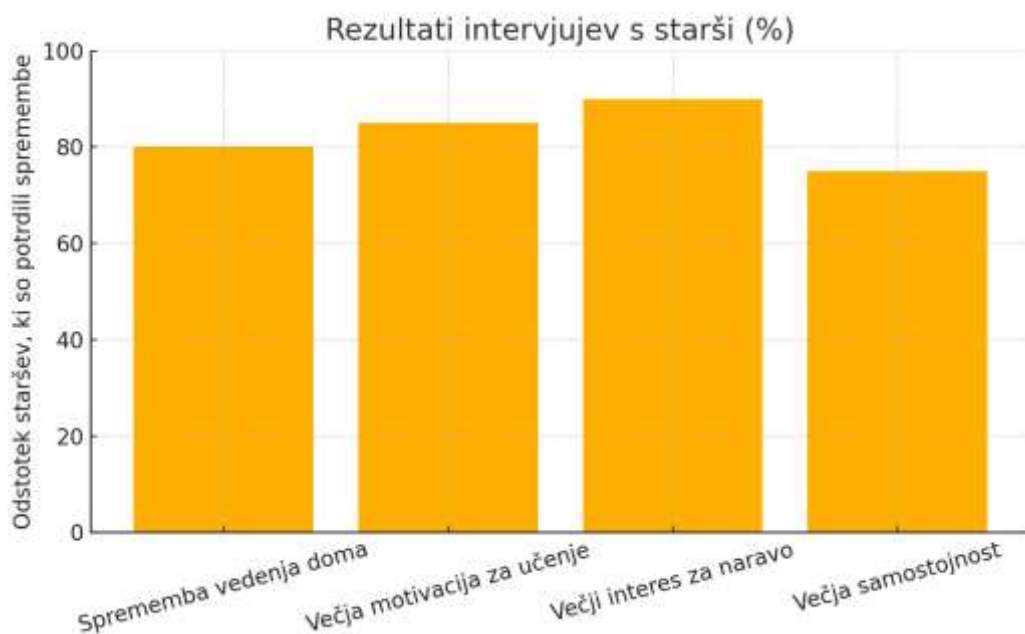
Povzetek rezultatov intervjuja z gozdarji

Intervjuji z gozdarji so pokazali, da so gozdarji zelo pozitivno ocenili sodelovanje učencev pri praktičnih nalogah, kot je sajenje dreves. Kar 85% gozdarjev je ocenilo sodelovanje kot zelo dobro, kar kaže na visoko angažiranost in odgovornost učencev pri nalogah v gozdu. Gozdarji so opazili, da so učenci razumeli pomen okoljske odgovornosti, kar je pomembno za spodbujanje trajnostnega ravnanja z naravo.

Gozdarji so tudi izrazili prepričanje, da so učenci po sodelovanju v teh dejavnostih bolje razumeli pomen trajnostnega gospodarjenja z naravo (90% odgovorov Da), kar kaže na učinkovitost izkustvenega učenja in neposrednega stika z naravo pri kreptvi okoljske ozaveščenosti.

7.6.4. Povzetek rezultatov intervjujev s starši

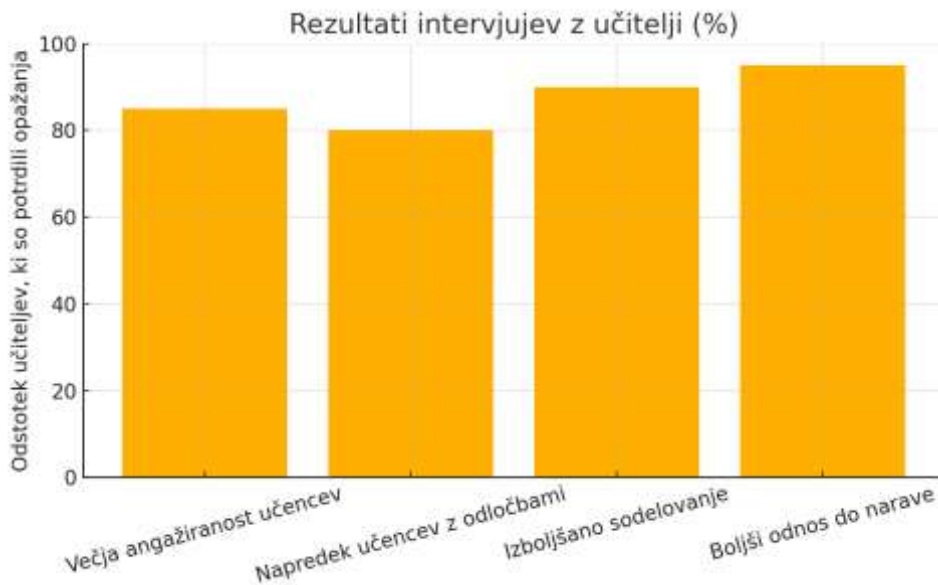
Intervjuji s starši so razkrili, da so opažali številne pozitivne spremembe pri svojih otrocih, kot so večja samostojnost, boljše vedenje doma, večja motivacija za učenje in zanimanje za naravo.

Graf 5: Rezultati intervjujev s starši

7.6.5. Povzetek rezultatov intervjujev z učitelji

Učitelji so v intervjujih poudarili večjo angažiranost učencev, zlasti tistih z odločbami, ter izboljšano sodelovanje in odnos do narave. Opazili so tudi napredek pri učencih z učnimi težavami in večjo samozavest pri delu v naravi.

Graf 6: Rezultati intervjujev z učitelji

7.7. Interpretacija rezultatov

Na podlagi zbranih podatkov je jasno, da so dejavnosti v gozdu pomembno vplivale na celosten razvoj učencev. Ti so v okviru gozdne pedagogike pokazali večjo angažiranost, izboljšane socialne veščine ter poglobljen odnos do narave. Učenje v naravnem okolju jim je omogočilo pridobivanje znanja skozi izkušnje, kar je ključno za razvoj kritičnega mišljenja, ustvarjalnosti in samostojnosti. Poleg tega so rezultati intervjujev z gozdarji potrdili, da so učenci skozi neposredno delo v gozdu pridobili globlje razumevanje pomena trajnostnega gospodarjenja z naravo in ohranjanja okolja.

Skupno gledano, rezultati raziskave kažejo, da so vsi udeleženci – učenci, učitelji in gozdarji – zelo pozitivno ocenili izvedbo učnih dejavnosti v gozdu. Učenci so poročali o večji motivaciji, zabavi, angažiranosti in izboljšanih odnosih s sošolci. Učitelji in gozdarji pa so opazili napredek pri učenčevi samostojnosti, odgovornosti in okoljski ozaveščenosti.

V skupini učencev, ki so sodelovali v raziskavi, so bili vključeni tudi trije učenci z odločbami. Njihova vključenost je imela poseben pomen za razumevanje vpliva gozdne pedagogike na učence s posebnimi potrebami. Aktivnosti v naravi so tem učencem omogočile večjo svobodo izražanja in vključevanja. Učitelji so zaznali, da so se učenci z odločbami lažje vključevali v skupinsko delo, saj so bile naloge prilagodljive, praktične in več čutno zasnovane. Izstopajoče je bilo tudi njihovo sodelovanje pri konkretnih opravilih, kot je sajenje dreves, kjer so pokazali visoko stopnjo zavzetosti, potrpežljivosti in občutka za odgovornost.

Napredek teh učencev se je odražal predvsem na področju socialnih interakcij, sodelovanja in samostojnosti pri opravljanju nalog. Njihova izkušnja v naravi je prispevala k večji samozavesti in občutku pripadnosti skupini, kar potrjuje, da je gozdna pedagogika lahko izjemno koristna tudi za vključujoče izobraževanje.

Na podlagi vseh zbranih podatkov lahko sklenemo, da je gozdna pedagogika učinkovito orodje za izboljšanje učnih izkušenj, krepitev okoljske odgovornosti ter razvoj socialnih in samostojnih veščin pri vseh učencih, še posebej pri tistih, ki potrebujejo bolj individualiziran in izkustven pristop k učenju. Dejavnosti na prostem se ne izkažejo le kot priložnost za usvajanje učne vsebine, temveč tudi kot pomemben dejavnik pri oblikovanju pozitivnega odnosa do narave in krepitvi povezanosti v razredu.

7.8. Povzetek glavnih ugotovitev

Povzetek glavnih ugotovitev raziskave združuje ključne rezultate, pridobljene iz anket in intervjujev z učitelji, učenci, starši in gozdarji, ki so sodelovali v raziskavi o vplivu gozdne pedagogike. Podatki jasno kažejo na pozitivne spremembe v sodelovanju, motivaciji, razumevanju učne snovi ter v odnosu do narave med vsemi skupinami udeležencev.

V raziskavi je sodelovalo 22 učencev (od tega 3 z odločbami), 6 učiteljev, 20 staršev in 5 gozdarjev. Vsi so prispevali dragocene vpogleda, ki so dodatno osvetlili učinke gozdne pedagogike.

Te ugotovitve potrjujejo tudi izjave udeležencev raziskave:

»Pred tem ga učenje ni zanimalo. Zdaj vsako sredo komaj čaka na 'gozdni dan'.« (starš)

»Z Juretom prej nisva bila nikoli skupaj, zdaj sva bila že trikrat v paru in se dobro delava skupaj.« (učenec)

»Tudi učenci z manjšo samostojnostjo so v gozdu brez težav vodili skupino pri nalogi.« (učitelj)

»Povedali so mi, da jim je všeč, da drevesa niso samo za kurjavo.« (gozdar)

»Moj otrok se doma veliko več pogovarja o šoli, odkar hodijo v gozd. Doma pove več o tem, kaj delajo, se učijo.« (starš)

»Učenci so v gozdu bolj sproščeni, manj je konfliktov in več medsebojnega sodelovanja in podpiranja.« (učitelj)

»Pri sajenju drevesa sem prvič videl, kako odgovorni in tudi natančni znajo biti otroci.« (gozdar)

Zbrane izjave vseh sodelujočih skupin potrjujejo, da gozdna pedagogika ne vpliva le na usvajanje učne vsebine, temveč pomembno prispeva tudi k razvoju socialnih veščin, samozavesti, občutku pripadnosti in trajnostni naravnosti. Ravno ta celostni učinek, združitev izobraževanja, osebnostne rasti in povezanosti z okoljem, predstavlja največjo vrednost tovrstnega učnega pristopa.

7.8.1. Ugotovitve o učiteljih

7.8.1.1. Angažiranost učencev in motivacija

Raziskava je pokazala, da so učitelji zelo pozitivno ocenili angažiranost učencev pri učenju v gozdu. Kar 85 % učiteljev je opazilo večjo motivacijo in angažiranost učencev pri učenju v naravi, kar pomeni 85 % povečanje v primerjavi z običajnim učenjem v učilnici. To dokazuje, da gozdna pedagogika spodbuja večjo udeležbo in zanimanje učencev za učne vsebine.

7.8.1.2. Socialne veščine

Kar 90 % učiteljev je poročalo o izboljšanju socialnih veščin učencev, kar kaže na boljše sodelovanje in komunikacijo med učenci med dejavnostmi v gozdu. To pomeni 90 % povečanje

v primerjavi z učenjem v učilnici, kar dokazuje pomen izkustvenih dejavnosti za razvoj socialnih veščin.

7.8.1.3. Samostojnost učencev

Poleg tega je 80 % učiteljev opazilo večjo samostojnost učencev pri nalogah v gozdu. To nakazuje 80 % povečanje samostojnosti učencev v primerjavi s tradicionalnim učenjem v učilnici, kar kaže, da so učenci v naravnem okolju pridobili več samozavesti in sposobnosti za samostojno reševanje nalog.

7.8.1.4. Povezanost z naravo

95 % učiteljev je potrdilo, da je gozdna pedagogika izboljšala odnos učencev do narave, kar pomeni 95 % povečanje v občutku povezanosti z okoljem v primerjavi z učenci, ki niso imeli teh izkušenj.

7.8.2. Ugotovitve o učencih

7.8.2.1. Preferenca za učenje v gozdu

Na podlagi rezultatov ankete med učenci (22 učencev, od tega 3 z odločbami) je 75 % učencev izrazilo raje učenje v gozdu kot v učilnici. To kaže na večjo povezanost z naravo in večjo radovednost pri učenju zunaj tradicionalnega učnega okolja.

7.8.2.2. Razumevanje naravoslovnih vsebin

Kar 80 % učencev je poročalo, da so se lažje učili naravoslovne vsebine v gozdu, kar dokazuje pomembnost izkustvenega učenja in praktičnih izkušenj pri razumevanju učnih vsebin.

7.8.2.3. Zabava in angažiranost pri učenju

85 % učencev je poročalo, da so se med učenjem v gozdu zabavali, kar kaže na večjo sproščenost in angažiranost pri učenju v naravi. To nakazuje, da gozdna pedagogika omogoča bolj zabaven in učinkovit način učenja.

7.8.2.4. Socialni odnosi med učenci

90 % učencev je izrazilo, da so se med dejavnostmi v gozdu bolje povezali s sošolci, kar nakazuje, da so skupinske naloge v gozdu prispevale k boljšim medosebnim odnosom in izboljšanju socialnih veščin.

7.8.2.5. Učenci z odločbami

Pri učencih z odločbami so bile ugotovljene posebne prednosti gozdne pedagogike, zlasti pri povečanju koncentracije, sodelovanja v skupinskih nalogah in razumevanju snovi. Učenci z odločbami so se lažje vključili v dejavnosti in se pozitivno odzvali na izkustveno učenje. Ugotovljeno je bilo, da so ti učenci izboljšali svoje socialne veščine in samozavest ter postali bolj angažirani pri nalogah v naravi.

7.8.3. Tabela: Povzetek rezultatov po skupinah

Spodnja tabela prikazuje primerjalni pregled odgovorov po posameznih vprašanjih za učitelje, učence in starše. Prikazane so le tiste kategorije, ki so bile relevantne za posamezno skupino. Odstotki prikazujejo delež pozitivnih odgovorov (DA, POZITIVNO, ipd.).

Vprašanje	Učitelji (%)	Učenci (%)	Starši (%)
Angažiranost učencev	85	-	85
Razvoj socialnih veščin	90	-	80
Večja samostojnost	80	-	75
Povezanost z naravo	95	-	90

Raje učenje v gozdu	-	75	-
Lažje razumevanje snovi	-	80	-
Zabava pri učenju	-	85	-
Boljši odnosi med učenci	-	90	-

Tabela 4: Primerjalni pregled odgovorov po posameznih vprašanjih za učitelje, učence in starše

8. ZAKLJUČEK

Raziskava je pokazala, da ima gozdna pedagogika izrazito pozitiven vpliv na večdimenzionalni razvoj učencev prvega razreda. Učenci so v naravnem okolju bolj motivirani, angažirani, sproščeni in ustvarjalni, obenem pa razvijajo pomembne socialne, čustvene in kognitivne veščine. Še posebej izstopa dejstvo, da gozd kot učilnica omogoča celostno učenje skozi gibanje, raziskovanje in igro, kar vodi v globlje razumevanje učnih vsebin in trajnejše znanje.

Pomembno je poudariti tudi učinek na učence s posebnimi potrebami, ki so se v naravnem okolju lažje vključevali v skupinsko delo, kazali večjo samozavest in dosegali višjo stopnjo samostojnosti. Vključenost staršev, učiteljev in gozdarjev je raziskavi dodala širši pogled na vplive gozdne pedagogike tudi izven šolskega okolja.

Ugotovitve potrjujejo, da gozdna pedagogika ni zgolj alternativna oblika poučevanja, temveč pomembno pedagoško orodje, ki spodbuja trajnostno naravnost, empatijo in sodelovanje. Glede na pozitivne učinke bi bilo smiselno razmisliti o večji sistemski vključitvi tovrstnega pristopa v nacionalni kurikulum, pa tudi o dodatnem usposabljanju učiteljev za izvajanje pouka v naravi.

9. SKLEPNE MISLI AVTORICE

Skozi raziskovanje in prakso sem spoznala, kako močan učni potencial nosi narava. Gozd ni le učilnica brez sten, ampak prostor, kjer se znanje povezuje z doživljanjem in kjer otroci rastejo ne le kot učenci, temveč tudi kot ljudje. Pri prvošolcih sem opazila večjo sproščenost, sodelovanje, radovednost in razvijanje življenjskih veščin, ki jih v tradicionalni učilnici pogosto težje spodbujamo.

Kot učiteljica prvega razreda verjamem, da bi morali učenci čim več časa preživeti zunaj – v stiku z naravo, v gibanju, v pristnem raziskovanju sveta. Gozdna pedagogika je več kot metoda; je način, kako otrokom pomagati postati samostojni, odgovorni in okoljsko ozaveščeni posamezniki. V prihodnosti si želim to prakso še naprej razvijati in jo deliti s sodelavci, saj verjamem, da je učenje v naravi pot, ki bogati tako otroke kot učitelje.

10. VIRI IN LITERATURA

1. Bajt, J. (2013). Učenje in razvoj otrok v naravi. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
2. Berk, L. E. (2009). *Child Development* (8th ed.). Pearson Education.
3. Chawla, L. (1999). Life Paths into Effective Environmental Action. *Journal of Environmental Education*, 31(1), 15-26.
4. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
5. Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1), 182-191.
6. Kellert, S. R. (2005). *Building for Life: Designing and Understanding the Human-Nature Connection*. Island Press.
7. Korošec, A. (2010). Razvoj ustvarjalnosti pri otrocih. *Pedagoška obzorja*, 25(3), 187-204.
8. Piaget, J. (1967). *The Psychology of Intelligence*. Littlefield, Adams & Co.
9. Runco, M. A., & Acar, S. (2012). Divergent thinking as an indicator of creative potential. *Creativity Research Journal*, 24(1), 66-75.
10. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
11. Zupančič, M. (2015). Pomen narave za razvoj otrokovih socialnih in kognitivnih sposobnosti. *Vzgojatelj*, 35(4), 23-30.
12. Zavod za šolstvo Republike Slovenije (2018). *Program za naravoslovno vzgojo in izobraževanje*. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
13. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije (2017). *Strategija razvoja šolstva 2017–2025*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
14. Zavod za gozdove Republike Slovenije (2016). *Izobraževanje in gozdna pedagogika*. Ljubljana: Zavod za gozdove Republike Slovenije.
15. Zavod za šolstvo Republike Slovenije (2015). *Priročnik za izvajanje naravoslovnih dejavnosti na prostem*. Ljubljana: Zavod za šolstvo.

11. PRILOGE

11.1. Anketa za učitelje

PRILOGA A: ANKETA ZA UČITELJE

Spoštovani,

v okviru raziskovalne naloge Gozdna učilnica – prvošolčki in učenje v naravi želim pridobiti vašo mnenja in opažanja o vplivu učnih dejavnosti v gozdu na učni proces in razvoj učencev. Vprašalnik je anonimen, zbrani podatki bodo uporabljeni izključno za raziskovalne namene. Za sodelovanje se vam iskreno zahvaljujem.

1. Spol:

Moški

Ženska

Drugo

2. Starost:

do 30 let

31–40 let

41–50 let

nad 50 let

3. Delovne izkušnje:

do 5 let

6–15 let

16–25 let

nad 25 let

4. Ali ste že izvajali pouk v gozdu oz. naravi?

Da

Ne

5. Kako vrednotite motivacijo učencev pri učenju v gozdu v primerjavi z učilnico?

Veliko višja

Višja

Enaka

Nižja

Ne vem

6. Kako učenje v gozdu vpliva na sodelovanje med učenci?

Zelo pozitivno

Precej pozitivno

Nevtrarno

Negativno

7. Ali so učenci pri dejavnostih v gozdu bolj samostojni?

Da

Ne

Delno

8. Katere učne veščine se po vašem mnenju v gozdu najboljše razvijajo?

Opazovanje

Sodelovanje

Samostojnost

Kritično mišljenje

Drugo: _____

9. Katere izzive opazate pri izvajanju dejavnosti v naravi?

10. Bi v prihodnje želeli večkrat izvajati učenje v naravi? Zakaj?

11.2. Anketa za učence

PRILOGA B: ANKETA ZA UČENCE (1. razred)

Navodilo

za

izpolnjevanje:

Učitelj učencem vprašanja prebere. Učenci odgovarjajo ustno ali s pomočjo simbolov.

Odgovori so anonimni in bodo uporabljeni le v raziskovalne namene.

1. Ali ti je bilo učenje v gozdu všeč?

Da

Malo

Ne

2. Katera dejavnost v gozdu ti je bila najbolj všeč? (nariši ali povej)

2. Si se v gozdu učil kaj novega?

Da

Ne

Ne vem

3. Kje ti je bilo bolj zabavno?

V učilnici

V gozdu

Oboje enako

4. S kom si največ sodeloval pri nalogah v gozdu?

S prijateljem

Z učiteljem

Sam

5. Kako si se počutil med učenjem v naravi?

Veselo

Zanimivo

Težko

Drugo: _____

11.3. Intervju z gozdarji

PRILOGA C: INTERVJU Z GOZDARJI

Namen

intervjuja:

Pridobiti strokovno mnenje o vključevanju otrok v gozdne dejavnosti in o učinkih izkustvenega učenja v naravi. Odgovori bodo uporabljeni izključno v raziskovalne namene in obravnavani anonimno.

1. Kako pogosto sodelujete z osnovnimi šolami pri izvedbi dejavnosti v gozdu?
2. Kako otroci običajno reagirajo na gozdno okolje in učenje v njem?
3. Katera znanja jim želite posredovati pri skupnih dejavnostih?
4. Ali opazate razlike med otroki, ki pogosto obiskujejo naravo, in tistimi, ki je ne?
5. Katere veščine pri otrocih najbolj izstopajo med aktivnostmi v gozdu?
6. S katerimi izzivi se najpogosteje srečujete pri izvajanju takih dejavnosti?
7. Kako vidite vlogo gozdne pedagogike pri vzgoji in izobraževanju otrok danes in v prihodnje?
8. Bi morali po vašem mnenju gozdno pedagogiko sistematično vključiti v šolski program? Zakaj?

11.4. Intervju s starši

1. Kaj vaš otrok najraje počne v gozdu?
2. Ste opazili kakšne spremembe v njegovem vedenju, odkar se učijo tudi v naravi?
3. Kako se vaš otrok odziva na učenje v gozdu v primerjavi s poukom v učilnici?
4. Ali govori o gozdnih dejavnostih doma? Katere najbolj omenja?
5. Kako bi opisali njegov odnos do narave danes v primerjavi z začetkom šolskega leta?
6. Ali menite, da učenje v naravi vpliva tudi na druge vidike otrokovega razvoja (čustveni, socialni, telesni)?
7. Kaj bi po vašem mnenju lahko še izboljšali pri teh dejavnostih?

11.5. Intervju z učitelji

1. Kakšni so po vašem mnenju glavni učinki učenja v gozdu na učence?
2. Ali opazate večje zanimanje ali motivacijo za učenje med dejavnostmi v naravi?
3. Kako se učenci, ki imajo učne ali vedenjske težave, vključujejo v gozdne dejavnosti?
4. Katere spretnosti (socialne, čustvene, kognitivne) se po vašem mnenju najbolj razvijajo v naravi?
5. Kako se vaša vloga kot učitelja spremeni pri izvajanju pouka v gozdu?
6. Ali bi si želeli več takšnih dejavnosti v učnem procesu? Zakaj?
7. S katerimi izzivi se srečujete pri izvajanju pouka v naravi?